ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4292 | 6/19 ԱՊՐԻԼ 1900 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ | 19 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1317 | ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4292

درعلیهده غلطهده (آرهولق) غزتهسی ادارهخانهسنه

ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Դ.րշ.
» » »	վեցամսեայ	70 »
» » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոքրիկ փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծան. Սեց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԱՒԱԳ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԵՂԱՆԸ

Անոր կեանքին երեք օրերը՝ աւելի յուզիչ աւելի յափշտակիչ են քան ամբողջ երեք տարուան կեանքը, առաջինը վերջինոյն համառօտագիծ պատկերացումն է։

Վերջին սեղանը՝ ուր աւանդեց իր Սիրոյ վերջին դասը, սիրել զիրար, առանց սիրոյ կեանք չկայ։ Երկ. որդ., իր տագնապը գիշերուան, Բեթելեայ Սարին վրայ իր զոհաբերութեան գործը։ Երրորդ իր յաղթանակը մահուան, իր յարութիւնը կենսատու։ Ահա այս երեքութեան վրայ, այս երեք անկիւնաքարերուն վրայ հաստատուած է քրիստոնէութեան հաւատոյ շէնքը, շէնք մը այնքան հաստատուն, այնքան ամրակուռ զոր չկրցան երբեք ոչ մէկ ժամանակի ոչ մէկ պարագայի մէջ փիլիսոփայութիւններն ու գիտութիւնները խախտել, կործանել, շէնք մը վերջապէս որուն վրայ հիմնեց Յիսուս իր Աստուածութիւնը։

Վերջին սեղանին վրայ կը խօսի նաեւ իր վերջին պատուէրը, կեանքի պատուէրը. հոս իր նայուածքներուն մէջն ալ ինչպէս խօսքերուն, տարբեր շեշտ մը կայ, հոգեսարսուռ ազդեցութիւն մը։

Վերջին խօսքերը, վերջին երգերն ու նայուածքները, ըլլան անոնք տխուր կամ ուրախ, ժպտուն կամ մելամաղձիկ, միշտ սովորական տպաւորութիւններէ տարբեր բան մը կը ներգործեն մեր մտքին, մեր սրտին ու մեր հոգիին վրայ։

Խօսքեր կան, որ մէկ րոպէի մէջ կը ցնցեն ամբողջ էութիւնդ, կը սարսեն մարմնոյդ մկանունքներուն հետ հոգիիդ մազմզուքները. վերջապէս քստմունքը կուտան ոսկրներուդ և ցրտին սարսուռը սրտիդ։ Այսպիսի ազդեցիկ տպաւորութեանց տակն է որ կը փոթորկին թաղծոտ ամպերը մռայլոտ կեանքիդ երկնքին, կ'աղբերանան աչուկներդ, ուսկից անուշիկ արցունքներու անձրեւներն են որ կը կաթկթին կաթիլ կաթիլ ու տաք տաք՝ այտերդ ի վար։

Զգայուն հոգիներու նայուածքներ ալ այսպէս են, նայուածքներ որոնք երբեմն շեշտակի սուր սլաքներ կ'արձակեն արագ՝ կայծակէն աւելի, երագ՝ շանթէ մը պէս որ մխրճելով աչքերուդ մէջ կ'անցնին կը թափանցեն մէջդ ու ոսկորէդ ալ անդին դիտելու համար պի՛շ պի՛շ հոգիդ, ներքին մարդդ՝ իր իսկութեանը, իր մերկութեանը մէջ։ Կան նայուածքներ ալ աղու ու անուշիկ որոնք տենդոտ գիրկընդխառնում մը կ'ունենան ուժգին ու պինդ պլլուած հոգիիդ, նման սիրոյ նշանակ բաղեղի որ կը խաչապատէ իր սիրած ծառին բունն ի վեր ու հոն կը մնայ հոն կը մեռնի՝ հոն ապրելու համար։ Յիսուսի վերջին սեղանին վրայ ըրած վերջին խօսքերն ու իր դէպի սիրելի աշակերտներուն նայուածքը այս տեսակէն էր, թէեւ նմանութեանց մէջ աննման նմանութիւն մը կայ զի անհուն տարբերութիւններ կան Աստուծոյ ու մարդոց նայուածքներուն մէջ. մէկը կը դիտէ դէմքը, միւսը սիրտն ու հոգին։

Բեթլէհէմ քաղաքին մէջ՝ պասեքի տօնը կը կատարուի. հոն եռուզեռում մը, իրարանցում մը կայ, ամբողջ քաղաքը ոտքի ելած՝ ամէն կողմէ ցնծութեան եւ ուրախութեան օրհներգութեանց ձայներ կը լսուին, մինչ քիչ մը անդին, այդ ուրախութեամբ գինովցած քաղաքին մէկ անկիւնը լուռ ու անխօս, անշուք այլ իր հիւրովը շքեղօրէն վերնատան մը մէջ՝ տասներկու հոգի կ'երեւան բոլորուած անպաճոյճ սեղանի մը շուրջը։

Հոս, այս սեղանին վրայ մէկը կայ որ թէեւ արտաքին տարազովը չի տարբերիր միւսներէն, բայց մերթ ընդ մերթ կնճիռներ կ'երեւան իր լայն ճակտին վրայ, և թաղծոտ խոկմունքի մթին ամպերը կու գան կ'անցնին իր գլխին վրայէն։

Խոր լռութիւնը կը խզուի յանկարծ. Մեծ վարդապետը կը բանայ իր մեղրածորան շրթները ուսկից կը թափթփին վերջին խօսքերը հրաժեշտի և վերջին կտակը սիրոյ (պատուիրան նոր տամ ձեզ զի սիրեցէք զմիմեանս). բայց կրկին լռութիւնը կը տիրէ և ամէն ոք անշշուկ իր պատառը կը թաթխէ պնակին մէջ։ Ու յանկարծ Յիսուսի դէմքը կ'այլայլի, կը գունատին իր բոսորագոյն շրթունքները։ Անշուշտ իր մտքին առջեւ կը պատկերանան ահաւոր գիշերուան մթաստուեր ձորը Գեթսեմանիի, դառնութեան բաժակը չարչարանքի որուն մէջ կը տեսնէր տառապեալ մարդկութեան արցունքը լճացած. կը տեսնէր կառափնատեղին, լերկ ու տխրատեսիլ պատկերը Բեթելեայ Սարին ուր իր աչքերուն հանդէպ կը ցցուէր վեր վեր սեւ փայտը անարգանքի, մարդկութեան ուսին վրայ ծանրացող խաչը։

Այսպէս սեղանին վրայ մտածմանց մրրկոտ ամպերը կ'անցնին սրարշաւ Անոր գլխին վրայէն. հոգւոյն երկինքէն որ միշտ պայծառ ու անամպ է, արտաքին երեւոյթները չեն ազդեր Անոր ներքին կեանքին վրայ. խաղաղ ու հանդարտ է Անոր հոգին, հոն կը տիրէ սիրոյ խաղաղութիւնը, խաղաղութիւն մը որ իրմէ կը բղխէր, ինքն իսկ էր խաղաղութիւնը։ Յիսուս քանի մը օր առաջ զինքը իբր վարդապետ ընդունող բազմութեան «Ովսաննա» աղաղակներուն մէջէն արդէն կը լսէր «Ի խաչ հան զդա» խռպոտ ձայնը խաժամուժին, իրեն ի պատիւ ընծայուած արմաւենիի ու ձիթենիի ոստերու մէջէն կ'ընդնշմարէր, կը տեսնէր փուշէ պսակը իր ցաւած գլխին, բայց յօժար էր հոգին։ Դեռ սեղանը չաւարտած Յիսուս խնդիրը կը յայտնէ, տրտմութեան ու մահուան տագնապի պատճառը կը բացատրէ ըսելով. «Տղա՛ք, ձեզնէ մէկը զիս պիտի մատնէ։» Հոս կը սկսի սոսկալի իրարանցումը, ցուրտ սարսուռ մը կ'անցնի ամէնուն սրտէն, անոնց դէմքերը կը գունատին, ձեռքերը կը դողդոջեն ու պատառները վար կ'իյնան։ Սիրող աշակերտն է առաջին յուզուողն ու փղձկողը, Յովհաննէս կ'իյնայ իր սիրեցեալ պաշտելի վարդապետին հեւացող լանջքին վրայ. կը փարի անոր վզին ու կ'ըսէ. «Տէ՛ր ո՞վ է որ պիտի մատնէ քեզ»։ Հոս վարդապետը կը լռէ, շրթունքները կը դողդոջեն, ու ամէն կողմէ կը լսուին հեծկլտուքը լացին։ Բայց անոնց մէջ մէկը կ'երեւայ պաղ երեսին, սրտին սեւը դէմքին վրայ, ու տարբեր յուզմունքներ կ'ունենայ իր ներսիդին, կատաղի փոթորիկ մը կը սկսի անոր մթին խորհուրդներուն մէջ, անհաւատարմութեան սեւ օձն է որ կը գալարի իր սրտին մէջ որ յանկարծ մոլեգնեալ յիմարի մը պէս իր ոճիրը ինք կը խոստովանի ըսելով իր վարդապետին. «Միթէ ե՞ս եմ այն այն անձը որ քեզ պիտի մատնէ։» Նոյն ինքն էր, ապերախտութեան զաւակը, սեւ ճիւաղը։

Վերջին սեղանը լմնցած էր. Յիսուս հացն ու գինին տալով անոնց կը յիշեցնէր թէ ո՛վ որ այդ հացէն ուտէ ու գինիէն խմէ, հաղորդակից ու կենակից պիտի ըլլայ իրեն. հոգեպէս կապուած պիտի ըլլայ անոր կեանքին, այլ եւս իրարու համար պիտի ապրէին. իրարու մէջ նոյնացած, սիրոյ, անձնուիրութեան կեանքովը շաղախուած։ Մարդկային սնոքացեալ հպարտութիւնն ալ գործնականապէս ջախջախելու համար խոնարհութեան դաս մը կու տայ, խոնարհութիւն մը որուն մէջն է մեծութիւնն ու բարձրութիւնը։ Այն կը խոնարհի մինչեւ իրեններուն աղտոտ ոտքերին, բարձրացնելու համար անոնց հոգիները. կը լուայ անոնց ոտքերն ալ որպէս զի լուացուին, սրբուին անոնց սրտերն ու հոգիներն ալ հպարտութեան աղտէն ու ախտէն, և հոն դրոշմուի սիրոյ անեղծ կնիքը։

Յիսուս կրկին և կրկին կ'աւանդէ սիրոյ դասը, թէ՝ առանց սիրոյ կեանք չկայ, անձնուիրութիւն չկայ. հետեւեցէք ինձ, կ'ըսէ, զի ես եմ ճանապարհը, կեանքը ու ճշմարտութիւնը։ Գալիլիացին հոգ չէր ըներ այլեւս, չէր փոյթ իրեն թէ հետզհետէ ահաւոր գիշերը կը մօտենայ, գիշերը հոգետանջ ու քստմնասարսուռ, վասն զի ան իր երկնաւոր ու յաւիտենական սիրոյ հիմնաքարերը յաջողած էր դնել սրտերու և հոգիներու մէջ, որուն շէնքին քարերուն շաղախը պիտի ըլլային իրենները. անոնց սէրը, անոնց մահը ամբողջացումը պիտի ըլլար այդ կեանքի հոգեւոր շէնքին փառաւոր շինուածքին, Քրիստոնէութեան։

ՍՍԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՄԱՐԶՈՒԱՆԻ
Ս. ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՆ

Ա.

Կը յուսայի թէ այս տարեգլխին, ուրիշ հայաշատ կեդրոններու թղթակիցներուն պէս, Մարզուանէն հրատարակութեան պիտի տային մէկ տարուան միջոցին թեմական գործերու ընթացքը և ցարդ ունեցած ուղղութեան նկատմամբ ամփոփ ուսումնասիրութիւն մը, կամ գոնէ ներընտիր տեղապահ Գեր. Տ. Ա. Վ. Վանքեանի տեղս հասնելէն ի վեր (գրեթէ 8 ամսուն մէջ) տեղի ունեցած նշանակելի գործերը՝ ըլլա՛յ եկեղեցական և կամ կրթական։ Սակայն, ցաւալի է որ, ո՛չ թէ նոր տարւոյ առթիւ բան մը չգրուեցաւ հայ մամուլին՝ այլ նաեւ տարիներէ հետէ բնաւ — կամ թէ շատ քիչ անգամներ — գրուած չէ։ Այս տեսակ պարագաներու մէջ ձեռնհասութիւնը բնիկներունն է. որովհետեւ անոնք աւելի մօտէն գիտակից են վարչական գործառնութեանց, և է'ն մեծ գերակշռութիւնը պիտի ունենար իրենց խօսքը, եթէ երբեք հաճէին ամփոփ և ճշգրիտ տեղեկագրութիւն մը պատրաստել թեմական և դպրոցական խնդիրներու ներկայ վիճակին վրայ։

Վերոյիշեալ միակ պատճառով և անձնական տկարութեանս համար, համառօտ տեսութիւն մը իսկ ընել չկրցայ վերջին քանի մը ամիսներու մէջ. և ատոր համար ներողութիւն խնդրելով, թէեւ քիչ մը ուշ, ներկայիս կը փորձեմ տեղւոյս հայ ժողովուրդին անցեալ և ներկայ կրթական կեանքին վրայ հակիրճ տեղեկութիւններ տալ, ինչ որ խոստացած էի անցեալ մէկ թղթակցութեամբս։ Թէ ինչո՞ւ լուռ կ'անցնիմ թեմական ուրիշ խնդիրներու նկատմամբ՝ քանի որ վանքին խնդիրն ալ վերջերս բաւական սուր կերպարանք մը ստացած է, ատոր նկատմամբ մենք միայն ձեռնհասներուն կարծիքը կ'ուզենք լսել։ Ես այժմ պիտի ծանրանամ աւելի կրթականին վրայ՝ որուն աւելի շատ կը հետաքրքրուիմ։ Կ'արժէ, կարծեմ, մասնաւոր ուշադրութիւն տալ Մարզուանի պէս հայաշատ քաղաքի մը կրթական վիճակին և իր անուանի Ս. Սահակեան վարժարանին։ Ուստի աստիճանաբար քննենք թէ ի՛նչ եղած է այն, և ի՛նչ է հասարակ Մարզուանցիներուն դաստիարակութեան չափը։ Հոս չեմ ուզեր խառնել բողոքական և հռոմէական ազգայնոց կրթականը, վասն զի ստոյգ տեղեկութիւններ չունիմ անոնց նկատմամբ. կարելի է ուրիշ առթիւ մըն ալ անոնց մասին գրեմ։

* * *

Մարզուանի Հայոց կրթական վիճակը աւելի որոշ պատկերացնելու համար զայն երեք շրջանի բաժնենք։ Առաջին կամ հին շրջան դպրոցին հիմնարկութենէն՝ 1859-1890, Բ. կամ միջին շրջան 1890-98 և Գ. կամ նոր շրջան 98էն ասդին։ Նոր շրջանի վիճակը պայծառ կերպով ըմբռնելու համար, ակնարկ մը նետելու է հին շրջաններուն վրայ, և անցողակի անդրադառնալու է 1859 թուականներուն՝ ուր ամէն տեղեր գրեթէ նոյն ինկած վիճակը ունէր կրթական գործը։

Նահապետական խոր անտարբերութենէ մը վերջը Մարզուանցին կը զգայ կրթութեան պէտքը և վարժարանի մը կարեւորութիւնը. ու այն ատեն թէեւ հիմակուընէ քչուոր՝ բայց կը յաջողին վերջապէս փառաւոր դպրոց մը կառուցանել քաղաքին ամենաբարձր դիրքին վրայ (*)։

Յայտնի չէ թէ Սահակեան վարժարանի հիմնարկութենէն առաջ ինչ կերպով կ'ուսուցանէին Նարեկը կամ Սաղմոսը։ Տարեցներու ըսածին նայելով, պատուելի մը, որ իր ժամանակին բաւական մեծ յարգանք կը վայելէր ժողովուրդէն, իր գլխուն կը ժողվէր խումբ մը տղաք և կը սորվեցնէր անոնց խեղճ ու կրակ մեթոտով։

Պատուելին մէջտեղը, աւանդական բազմոցին վրայ նստած է՝ իրեն իբր զէնք կրելով գաւազան մը (չըպուգ) սերկեւիլէ, ձեռքին մէջ, և քովը իր լիւլէն, ծխախոտին ամանը, թեօմպեքիին պզտիկ ծրարը, ղավծէսը. քիչ անդին Ֆալախան՝ իր գաւազաններով. առջեւը ցիրուցան քանի մը գրքեր, նոխխա մը (կաղամար), փետուրէ գրիչ մը և քիչ մըն ալ դեղին թուղթ։ Ահա ինչ որ կը կազմեն պատուելիին գոյքը դպրոցին մէջ։ Իր շուրջը, պզտիկները, սարսափի արտայայտուն դէմքով մը, աչքերնուն պոչովը Ֆալախանը դիտելով, իրենց դասերուն — Հեգարան, Սաղմոս կամ շատ շատ Նարեկ — կը զբաղին, կամ դաս կու տան վարժապետին՝ ամէն անգամ անոր անուշադրութենէն օգտուելով խեղկատակութիւններ ընել միթէք չհանելով։

Վերը նկարագրուած կերպով, Մարզուանցիներուն զաւակները, ժամանակ մը տանջանքի մարմնացումի այդ եղանակով, ուսումը ճաշակել փորձած են. բայց, բնականաբար, տարիներու անօգուտ սպառումէն և բարոյապէս տուժելէ զատ՝ ոչի՛նչ կրցած են ընդունիլ վարժարանէն։ Այս պատճառաւ ալ, Սահակեան վարժարանը անմշակ և ապարդիւն շրջան մը ունեցած է առաջինը։

Բարեշրջութեան օրէնքը կրցած է ներգործել Մարզուանցիներուն վրայ. և տակաւ առ տակաւ դաստիարակութեան ճշմարիտ ոգին ըմբռնելով սկսած են այլ և այլ բարեկարգութիւններ ընել դպրոցին մէջ։ Այսու հանդերձ, 1859էն 1890 դպրոցը այնչափ գոհացուցիչ ուղղութիւն մը ունեցած չէ և հետեւաբար իր նպատակին ծառայած չէ։ Միայն քիչ անգամ, անապատին մէջ ովասիսներու նման, ծաղկեալ ժամանակամիջոցներ և փայլուն ատեններ կ'երեւան աստ անդ՝ որոնք դժբաղդաբար չեն կրցած զօրապէս ազդել ժողովրդեան զաւակներուն բարեկրթութեանը վրայ։

Ուրեմն, առանց վարանելու կրնանք ըսել թէ, առաջին շրջանը, Մարզուանի կրթական գործին համար, շատ աննշան եղած է։ Ասոր գլխաւոր պատճառն է յաճախ դպրոցին՝ տեղացի անկարող ուսուցիչներու ձեռքը մնալը, որոնք իրենց սահմանափակ միջավայրէն դուրս չելած, հազիւ sիq գրել կարդալ գիտնալու պաշարով, կրթական ղեկը ձեռք առած են այն նաւապետին պէս, որ անգիտակից իր բռնելիք ուղղութեան, անծանօթ իր արշաւին, կը դեգերի ասդին անդին, նաւը բեկանելու վտանգին մէջ ձգելով։ Ժողովուրդը չէ կրցած ազատիլ աղայական անտանելի լուծէն՝ այն ատեններ կարենալ ձայն ունենալու համար հանրային խնդիրներու մէջ. և որոնք ալ գիտէին շողոքորթել, շողոմել այս ինչ կամ այն ինչ աղան, ապահովաբար անոնցն էր միայն պատիւը, գործը։ Այսպէսով, բազմաթիւ իրական արժանիքներ ոտնակոխ եղած են և անքաջալեր յուսահատութեան մատնուած են. կ'երեւայ թէ նոյն ատենի առաջնորդներն ալ անհոգ գտնուած են դպրոցական խնդրին հանդէպ։ Հոս չեմ յիշեր նաեւ թէ վանքն ալ չէ եղած Մասիսի «Միջակետային» ակնարկած այն արգասաբեր ծառը՝ որ կոչուած էր ըլլալու իր շրջականերուն համար։

Գ. ՕԶԱՆԵԱՆ

ԱՅՏԸՆԻ ԳՈՐԾԵՐ

(Պատահական Թղթակցէ մը)

ԱՅՏԸՆ, 24 մարտ 1900

Մենտէրէ հովտին հարաւ արեւելեան կողմը, երկու ընդարձակ բլուրներու կողերն ի վար տարածուած, և ընդհանրապէս ստացած հռչակին հակառակ, աղքատիկ ու անշուք քաղաք մըն է Այտըն։ Իզմիրէն դէպի Այտըն երթալու ատեն մէկ կողմէ Ազիզլյէի նորաշէն աւանին և միւս կողմէ Եփեսոսի յիշատակելի քաղաքին աւերակներուն մէջէն գտնուող կրկնակ փապուղիներէն (Թիւնէլ) անցնելէ յետոյ, շոգեկառքը շարունակական վայրէջքով կը յառաջանայ՝ ամէն կողմէ լեռնաշղթաներով շրջապատուած հովտին մէջ։

Ազիզլյէէն դէպի Այտըն՝ թզենիներու պարտէզներ և անծայրածիր այգիներ երկու կողմէ կը շրջապատեն մեր ուղին. անմշակ վայրերն անգամ, որոնք պէտք է գոհութեամբ յիշել թէ յոյժ հազուադէպ են, կարմրերանգ հարսնուկներով և մարգրտափայլ ապրիլ ծաղիկներով առլի, ակնապարար տեսարան մը կը ներկայացնեն. սակայն, այս հոծ և հաճոյալի դալարաւէտութեան հակառակ, երթալով անձուկ սրտնեղութիւն մը կը պաշարէր մեզ, ինչու որ սահմանափակ հովիտը ժպտուն հորիզոն մը չէր ներկայացներ և վատառողջ խոնաւ օդը, որ այս գարնանամուտի քաղցրիկ օրերուն հակառակ քիչ մը տաք ալ էր հոն, բնաւ չէր ոգեւորէր։ Վերջապէս Ազիզլյէէն ելլելէն մէկ ժամ ու քանի վայրկեան յետոյ, տեսանք Այտընը որ կը խոստովանիմ թէ գիւղի մը տպաւորութիւնը գործեց վրաս՝ կաւոտ բլուրներու ստորոտն ի վար տարածուած անշուք տուներովը ու հիւղերով. Իսկ թանձր ատաղձներով ծածկուած պարբալ կայարանին նսեմութիւնը, քիչ մըն ալ շոգեկառքին բերած փոշիովը թանձրացած, ալ աւելի գէշ տպաւորութիւն մը ըրաւ մեր վրայ։

Կայարանէն յառաջանալով՝ մեր ճամբուն վրայ կը տեսնենք աւերակներ բազմաթիւ տուներու, որոնք, ահռելի երկրաշարժէն կործանած են։ Շուկան ալ անշուք ու անկանոն, փողոցները մեծ մասամբ նեղ ու ծուռումուռ, տուները անճաշակ։ Հայոց թաղը դարձեալ լաւագոյն պողոտան և շէնքերը կը պարունակէ։

* * * Այտընի Հայոց վարժարանն ու եկեղեցին կը գտնուին քաղաքին ամէնէն գեղեցիկ մէկ դիրքին վրայ։ Եկեղեցին, որ հոյակապ ու շատ սիրուն շէնք մըն է, երկրաշարժէն ծանրապէս վնասուած է. Ճարտարապետներ 150-200 ոսկիոյ կարօտ համարած են եկեղեցւոյ նորոգութիւնը։ Առաջին օրէն տեղւոյն ազգայինները պէտքը զգացած են եկեղեցւոյն անմիջական նորոգութեան, և սակայն, դեռ հանգանակութեան և ուրիշ միջոցներու դիմելու ժամանակ չունեցած, անհաճոյ խնդիրներով զբաղեցուցեր է զիրենք իրենց արդի շնորհունակ քահանան, զոր, կ'ուզենք հաւատալ թէ յանգէտս, «պատուական երէց» անուանած է Պոլսոյ խմբագիրներէն մէկը։ Այտընի մէկ քանի զգայուն ազգայիններ ամենախորին ցաւ յայտնեցին այս քահանային մասին։ Զգիտենք թէ իրա՞ւ է որ ժամանակին Մելքիսեդեկ Սրբազանին աշակերտած է այս քահանան։

Պոլսական օրաթերթի մը գործակալն է եղեր այս քահանան,—յարգանքներս և շնորհակալութիւններս այդ պատուական թերթին — և երբեմն ցնդի փնդի չնչին նամակներ կը գրէ եղեր այդ թերթին մէջ, Այտընի Հայոց միամիտ և տգէտ դասուն աչքին առջեւ քիչ մը բան գիտնալ հովեր առնելով՝ ալ աւելի յաջող գերեր խաղալու յոյսով. միւս կողմէ յիշեալ օրաթերթի խմբագիրն ալ, կարծելով թէ իր հոս ունեցած տասը չափ բաժանորդները այս «պատուական» երէցին կը պարտի, կը տպէ ատոր ոչնչաբանութիւնները, զորս գտայ և կարդացի բարեկամի մը հաւաքած թերթերու մէջէն։ Ա. Զ.

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ՄԻԱՄԵԱՅ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

ՎԱՐԱԳԱՅ Ս. ՎԱՆՈՒՑ ԵՒ ՈՐԲԱՆՈՑԻ

1899 ՅՈՒՆ. 1 — ԴԵԿՏ. 31

ՄՈՒՏՔ

	Լ. Օսմ. 108էն	
Նախորդ տարւոյ հաշուէն գանձուած պահանջ	3727	5
Կտակագրամ բարերար Գաբրասուլեանի	4572	10
Կալուածական հասոյթ	6128	
Ագարակային հասոյթներ	75525	
Կեդր. Նպաստ որբանոցի, 4 ամիս 10 և 8 ամիս 20ական ոսկիէն	21600	
Որդեգրութիւններ		
Կ. Պոլսէն՝ Եդուարդ էֆ. Գարակէօզեան 648, Յակոբ Պաշրի էֆ. 540, Ա. Խ. Խորասանճեան եղբարք 1080. Սամսոնէն Յովհաննէս էֆ. Չաքրեան 540, Մանիսայէն՝ Յակոբ էֆ. Կղերունի 540, Էրզրումէն՝ Գրիգոր էֆ. Մսրեան (հանգուցեալ) 648, Պաթումէն՝ Եղբարք Չիլինկիրեան 540, Պոլթընէն՝ Օր. Ալիս Պլուքբել 594, Պրուսայէն՝ Բ. Ա. Մարաշլեան էֆ. 648, Տրապիզոնէն՝ Եղիազար էֆ. Տպաղեան 540, Եգիպտոսէն՝ Որբախնամ մարմին 594	6912	
Նուիրատուութիւններ		
Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետը 4644, հանգանակութիւն ի Կ. Պոլիս՝ ձեռամբ Ալթճեան Սրբազանի 2795, հանգանակութիւն ի Նիկոմիդիա՝ ձեռամբ Յովակիմեան Սրբազանի 5089, հանգանակութիւն ի Սէլանիկ ձեռամբ Տօքթ. Ասլանեանի 2376, Ամերիկա Հէվրհէլ քաղաքէն ձեռամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր 784, Բարերար մը՝ Պոլսէն 60.20, Վանայ կարօտելոց յանձնաժողով 2150, Ամերիկեան միսիոնարներ 2415, ի Վան զանազան անձերէ 776	21089	20
Վանապատկան հասոյթներ		
Պտղագրամ, պտղի, դարպաս, մոմագին, գանձանակ, և այլն	4678	35
Պարտք՝ յաջորդ տարւոյ մէջ վճարելի	14492	20
	158725	10

ԵԼՔ

Նախորդ տարւոյ հաշուէն վճարելի պարտք	20637	30
Կալուածական ծախք	306	
Ագարակային »	34690	
Նոր գնուած անասուն	2082	30
Միաբանութեան եւ Որբանոցի ծախքեր		
Հաց՝ $805\,{}^{5}/_{4}$ չափ ցորեան, հաճար և գարի 47731.10, Փոխադրութիւն արմտեաց 478.30, Կերակրեղէն ուտիք և պահք օրերու 13711.30, հացագործ, ջրաղացպան, խոհարար 885.20, աղ 678.10, Շաքար, սուրճ, թէյ, միրգ 821.30, զգեստ և անկողին 8991, տրեխ մշակներու համար և կօշիկ 2342.30, Լոյս 1249.10, մաքրութիւն 605.20, վառելիք փայտ և աթուխ 2410.30, կահ կարասի, անօթ, գործիք 2912.20, թղթատարական և մանր ծախքեր 237.30	83056	30
Կրթական ծախքեր		
Ուսուցիչներ, արհեստապետներ, գիշերապահներ 4973.20, գրենական պիտոյք 1851	6824	20
Վանապատական և վարչական ծախքեր	3222	25
Շինութիւն ջրաղացի, փուռի, լուացարանի, և այլն	3823	20
Հին պարտք վճարեալ	988	
Տոկոս, դրամի փոխադրութիւն և շահ ու զեղչ	1038	30
Պահանջ՝ յաջորդ տարւոյ մէջ գանձելի	2054	25
	158725	10

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան Վարագայ Վանուց

Ատենադպիր	Ատենապետ
ՅՈՎՀ. ՊԼՈՒՋԵԱՆ	ԱԲՐԱՀԱՄ ԱՂՈՒԱՆԵԱՆ
Գանձապահ	Դեր-Նախագահ
ՀԱՅՐԱՊԵՏ Մ. ՊԱՊԻԿԵԱՆ	ՄԵՍՐՈՊ ՔՀ. ՃԱՆԻԿԵԱՆ

(*) Յակոբ Պատրիարքի ձեռնասուն աշակերտ Տ. Գէորգ Եպիսկոպոսի առաջնորդութեան օրով, տեղւոյս երեւելի ազգայիններէն Յովհաննէս աղա Դանիէլեան, առաջնորդ Սրբազանը իրեն աջակից ունենալով, ձեռնարկած է Ս. Սահակեան վարժարանի շինութեան 1859 մայիս 26ին։ Տ. Գէորգ Սրբազան երբեք չէ զլացած իր մեծ օգնութիւնը Յովհաննէս աղայի՝ որուն գլխաւոր բաղձանքն էր ազգային կալուածներու շարքին մէջ ունենալ խիստ հոյակապ վարժարան մը՝ ազգին ամենէն էական մէկ պէտքը լրացնելու սահմանուած ըլլալու հանգամանքներով։

Դանիէլեան Յովհաննէս աղա իր ժամանակին է'ն երեւելի և է'ն ազդեցիկ անձը եղած է։ Այն ատեն դեռ թաղականութեան դրութիւնը հաստատուած չէր. Առաջնորդին կողմէ կ'ընտրուէին 12 անձեր՝ որոնք կը տնտեսէին թեմին գործերը։ Դանիէլեան որ անոնց ժողովին ատենապետն էր, իր խոհեմ և շրջահայեաց պաշտօնավարութեամբ մեծ ծառայութիւններ մատուցած է թեմին. մեծ համարում վայելած է կառավարական շրջանակներու մէջ, և իրաւամբ ժողովուրդին համակրանաց արժանացած է։

Ս. Սահակեան վարժարանի հիմնական շէնքը չկառուցուած, այդ նպատակին կը ծառայէ եղեր տուն մը՝ զոր անցեալ տարի իբր ծաղկոց գործածեց դպրոցին տեսչութիւնը։ Մանչ-աղջկկեան դպրութիւնը ընդունուած է եղեր հոն. յետոյ երբոր ժողովուրդը սկսեր է իր զաւակները ղրկել՝ աշակերտները բազմացեր են ու շէնքը պզտիկ գալով՝ Դանիէլեան Յովհաննէս աղա յղացեր է վարժարանին, նոյն ատենուան համար, հսկայ ծրագիրը։ Գործին նախաձեռնարկներն ալ՝ իրե՛նք եղած են, Գէորգ Եպիսկոպոս և Յովհաննէս աղա։

Ժողովուրդը նիւթական և բարոյական կրկին օժանդակութիւններով կը քաջալերէ այս նպատակը։ Այժմեան վարժարանին տեղը գտնուող կարգ մը տուներ իրենց հայ տէրերէն գնուելով գործիչներուն կը յանձնուին. ասոնք ալ տեսնելով որ յարմար ատենն է՝ ճիշդ վերեւ յիշուած թուականին շինութիւնը կը սկսին ասկէ 41 տարի առաջ։

Յովհաննէս աղա վարժարանին յատակագիծ մը պատրաստելու համար շատ զբաղած է. յետոյ, որպէս զի շէնքը կանոնաւոր ըլլայ, գրած է Պոլիս իր մտերիմ բարեկամ Ակնցի Մարտիրոս աղա Ճէնէզեանի և յատակագիծ մը խնդրած է. վերջինը յօժարութեամբ շէնք շնորհէ վարժարանի մը ուրուագիծը պատրաստելով կը ղրկէ նախորդին՝ մեծ գոհունակութեան արժանանալով։

Շէնքը բոլորովին չաւարտած, սկզբնաւորութենէն 3 տարի վերջը, Յովհաննէս աղա կը մեռնի՝ տրտմութիւն պատճառելով բոլոր հայ հասարակութեան և իր պարագաներուն։ Այս անկատար վիճակին մէջ, հին դպրոցէն մանչերը աղջիկներէն զատելով հոս կը փոխադրեն. եւ հետզհետէ շէնքը կատարելագործելով այդ փառաւորութեան կը հասցնեն զայն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԹԱՅՄԶԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Թայմզ շաբաթ օրուան իր թիւին մէջ հետեւեալ հեռագիրները հրատարակած է.

Պոշոֆ, 11 Ապրիլ.—Այս առտու կոնուխ, շրջուն զօրագունդ մը որուն հրամանատարն էր Տուկլաս զօրավարը, Լորտ Մէթհուէնի բանակէն մեկնեցաւ դէպի Զուարթքոփճէֆոնթէյն։ Անգլիացիները Պոէրներուն հանդիպեցան տասը մղոն դէպ ի արեւելք, գաւիվեր տեղ մը։ Անգլիացիները մտադիր էին այդ վայրին մօտերը վրան կանգնել։ Պոէրները տեսնելով որ պիտի շրջապատուին, անմիջապէս ետ քաշուեցան։ Անգլիացիներէն մէկ հոգի թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։

Պլէօմֆոնթայն, 13 Ապրիլ.—Այսօր Լոնտոնէն առնուած հեռագրի մը նայելով Անգլիոյ մէջ մեծ անձկութիւն մը կը տիրէ Պլէօմֆոնթայնի կացութեանը համար։ Այս հեռագիրը հոս զարմանք պատճառեց, վասն զի Անգլիացիներուն կողին վրայ կատարուած ընդհարումները պարզ դէպքեր կը նկատուին։ Անգլիոյ բանակը օր օրի կ'աւելնայ։ Զինուորները թնդանօթները և ռազմամթերքները հետզհետէ կը հասնին։

Թեմմերսպերկ.—Տալկէթի գնդապետին գաղթային զինուորները, երկուշաբթի առտուընէ ի վեր պաշարուած են քանի մը հազար Պոէրներէ որոնք ութ թնդանօթ ունին։ Անգլիացիները ետ մղեցին թշնամիին բուռն մէկ յարձակումը։ Երեքշաբթի ու չորեքշաբթի թնդանօթաձգութիւնները շարունակուեցան։ Շատ կորուստ չկայ։

Սիմընսթաուն.—Պոէր երեսուն գերիները այսօր Բարեյուսոյ Գլուխէն ճամբայ ելան դէպի Սէնթ-Էլէն, ուր պիտի փոխադրուին Թրանսվալի բոլոր գերիները։

Լէտիսմիթ.—Նաթալի Թղթատարին կորսուիլը, որ Մէխիխան շոգենաւին հետ ընկղմեցաւ, մեծ դժբաղդութիւն մըն է Նաթալի զինուորներուն համար։ Այդ առաջին թղթատարն էր որ Անգլիա կը տանէր Լէտիսմիթի մէջ պաշարուածներուն նամակները։ Սըր Ռէտվէրս Պուլլըր միայն իրեն յատուկ յիսուն նամակ ունէր թղթատարական պայուսակին մէջ։

Վիէննա.—Կոմս Ատալպէրթ Սթէրնպէրկ, որ Քրոնյէ զօրավարին անձնատուութենէն առաջ Անգլիացիներուն ձեռքը գերի ինկած և յետոյ արձակուած էր, Վիէննա հասաւ։ Կոմսը Նայէ Ֆրայէ Բրէսսէի նամակ մը գրած է, ուր կը ջանայ հաստատել թէ հարաւային Աֆրիկէի զինուորական գործողութեանց մէջ գործօն դեր մը չէ ունեցած։

Բրէթորիա 11 Ապրիլ.—Այսօր տեսակցութիւն մը ունեցայ ամերիկեան ընդհանուր հիւպատոս Պ. Ատալպէրթ Հէյի հետ, այն հեռագրին համար որ կը ծանուցանէր թէ ամերիկեան բանակէն Ռէյլման հարիւրապետը մասնակցած ըլլայ Սանաբոսթի ճակատամարտին։ Պ. Հէյ ըսաւ թէ այդ լուրը բոլորովին սխալ է։ Ռէյլման հարիւրապետը, որ ծագմամբ գերմանացի է, կը յայտարարէ իր պաշտօնական տեղեկագրին մէջ թէ չէ կրցած վարել ճակատամարտը, վասն զի ամբողջ օրը զբաղած է դարմանելու հոլանտական զինուորական կցորդը որ վիրաւորուած էր։

Հռոմ, 13 Ապրիլ.—Պոէր պատուիրակութիւնը այսօր Հռոմէն անցնելով Միլան գնաց։ Իտալիոյ մայրաքաղաքին կայարանին մէջ ողջունուեցաւ հոլանտական գաղթականութեան երեւելիներուն կողմէ։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ պատուիրակութիւնը պաշտօն ունի եւրոպական զանազան դահլիճներու յանձնել գաղտնի պաշտօնագիրներ որոնք անգլիական Կապոյտ Տետրակներուն մէջ հրատարակուած չեն, և որոնք կը վերաբերին պատերազմէն առաջ Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ կատարուած բանակցութեանց։ Պատուիրակները կը յուսան թէ այդ պաշտօնագիրներուն հաղորդումովը եւրոպական զանազան դահլիճներ պիտի պարտաւորուին ճնշել Անգլիոյ վրայ, որպէս զի ճանչնայ Թրանսվալի և Օռանժի անկախութիւնը։

ՈՒԷԲԷՆԷՐ

Լոնտոնէն կը գրեն Մաքէնի.

«Ուէբէնէրի խնդիրը հետզհետէ անլուծելի առեղծուած մը կը դառնայ, այդ մասին այս գիշեր առնուած հեռագիրները իրական հանելուկներ են։ Զինուորական թղթակիցները և հեռագրական գործակալութիւնները գործը այնչափ իրարու խառնեցին որ անկարելի է հասկնալ թէ Ուէբէնէրի մէջ Անգլիացինե՞րը պաշարուած են թէ Պոէրները։ Միեւնոյն ժամուն երեք հեռագիր եկաւ Պլէօմֆոնթայնէն։ Առաջինը կը ծանուցանէր թէ Ուէբէնէր ազատուած է, երկրորդը՝ թէ Ուէբէնէր ազդու կերպով դէմ կը դնէ և երրորդը թէ Ուէբէնէր քիչ ատենէն վերստին պիտի գրաւուի։ Առաջին հեռագիրը կ'ըսէր թէ անգլիացի Տալկէթի գնդապետը կը պաշտպանէ Ուէբէնէրը։ Երրորդ հեռագիրը կ'ըսէր թէ Ռուքսվիլէն Պոէրներու խումբ մը պատրաստ է քաղաքը յանձնելու։ Հանրութիւնը պիտի ուզէ թէ ո՞րը ստոյգ է այդ խառնակ լուրերուն։ Իւրաքանչիւր ճաշակի և հանրութեան համար լուր կայ։»

—Պլէօմֆոնթայնէն ապրիլ 14 թուական հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ուէբէնէրի օգնութեան ղրկուած անգլիական զօրագունդը ճամբայ ելած է և ընաւ տարակոյս չկայ թէ քիչ ատենէն պիտի ազատուի։ Արդէն դիմանալու չափ ռազմամթերք և այլն ունի։

ԶՕՐԱՎԱՐ ՉԷՐՄՍԱՅՏ

Պէթանիայէն կը հեռագրեն ապրիլ 12 թուականով.—Հետեւակներու և թնդանօթաձիգներու զօրագունդ մը՝ Չէրմսայտ զօրավարին հրամանատարութեամբ՝ երէկ Պէթանիայէն ճամբայ ելաւ դէպի Ռէտտէրսպուրկ։ Պատերազմի դաշտին այդ մասէն կարեւոր դէպքերու կը սպասուի։

ԱՓՐԻՔԱՆՏԵՐՆԵՐԸ

Բարեյուսոյ Գլուխին զինուորական ատեանը անցեալ շաբաթ դատեց նոյն գաղթավայրէն երկու Աֆրիքանտէրներ որոնք Պոէրներուն մասնակցած էին։ Ատոնց մէկը դատապարտուեցաւ տասը տարուան և միւսը հինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ

Պէրլինէն շաբաթ օրուան թուականով հեռագիր մը կը հերքէ այն լուրը թէ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար, փոն Պիւլով ծածուկ Միլան գացած ըլլայ՝ Պոէր պատուիրակութեան հետ տեսակցելու համար։ Իրաւ է որ փոն Պիւլով Իտալիա կը գտնուի, բայց ոչ թէ Միլան, այլ Բալանցա։ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարը իր եղբայրը տեսնելու գացած է, և ոչ թէ Պոէր պատուիրակութիւնը։

ՔՐՈՆՅԷ ԶՕՐԱՎԱՐԸ

Սէնթ-Էլէնէն կը հեռագրեն ապրիլ 14 թուականով.— Քրոնյէ զօրավարը, կինը և անոր սպայակոյտէն երեք սպայ կէս գիշերին ցամաք ելան, գնդապետի մը հսկողութեամբ։ Գերիները կառավարական պաշտօնատանն մէջ ընդունուեցան կառավարիչին ու կնոջը կողմէ, և ժամու մը չափ մնացին։ Ո և է ցոյց տեղի չունեցաւ։ Հոլանտական մարտանաւ մը Նաւահանգիստ ժամանեց։ Անգլիական Նիօպէ յածանաւը կը հսկէ Միլուօքի փոխադրանաւին վրայ որ պոէր գերիները բերած էր։

—Բարեյուսոյ Գլուխէն շաբաթ օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լէֆ Էրայ փոխադրանաւը նոյն օրը դէպի Սէնթ-Էլէն ճամբայ ելեր է հինգ հարիւր գերիներով որոնք Պոշովի մէջ գերի ինկած լէգէոնը կը կազմեն՝ մեծ մասամբ Գերմաններէ ու Ֆրանսացիներէ։

ՊՈԷՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ

Պոէր պատուիրակներէն Պ. Ֆիշէր հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ իտալական լրագրի մը թղթակցին։

«Թրանսվալ և Օրանժ ամէն զոհողութիւն պիտի ընեն իրենց անկախութիւնը պահպանելու համար։ Չենք ուզեր աւելցնել մեր երկրին տարածութիւնը, այլ միայն ունեցածնիս պահել և խաղաղութեամբ ապրիլ մեր երկրին մէջ։ Մեր պաշտօնին ծրագիրը տակաւին գծած չենք։ Բրէթորիայէն ու Պլէօմֆոնթայնէն գալիք հրամաններու կը սպասենք։ Թրանսվալ և Օռանժ միայն քսանըհինգ հազար հոգի ունին զէնքի տակ։ Անգլիա դիտմամբ կը չափազանցէ անոնց թիւը, որպէս զի իր զինուորներուն արժանիքը բարձրացնէ։»

Պ. Ֆիշէր երբ այս խօսքերը կ'ըսէր, հեռագիր մը հաղորդեցին իրեն։ Պ. Ֆիշէր զայն կարդալով ըսաւ. «Աֆրիկէէն աղէկ լուրեր։»

ԵՐԵԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 17 ապրիլ.—Լրագիրները հեռագիր մը կը հրատարակեն ծանուցանող թէ Ուէբէնէրը պաշարող Պոէրները պաշարումը լքանելով հեռացեր են։

—Մազէրուէն ապրիլ 16 թուականով կը հեռագրեն Ռիւթէրի.

Պոէր շրջուն պահակներ կը ծանուցանեն թէ անգլիական զինուորներ կը յառաջանան Ուէբէնէրը ազատելու համար։ Պոէրներու մեծամասնութիւնը կ'ուզէ դադրեցնել Ուէբէնէրի պաշարումը. Օլիվիէ զօրավարը կ'ընդդիմանայ։

—Պէյրայէն ապրիլ 14 թուականով կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ երեք փոխադրանաւեր հոն հասեր են աւստրալիացի զինուորներով։

—Անգլիոյ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ Սըր Ռէտվէրս Պուլլըրի և Ուօրէն զօրավարներուն հեռագիրները՝ Սփիոն-Քոփի ճակատամարտին համար. Նաեւ Լորտ Ռոպէրթսի մէկ տեղեկագիրը։ Անգլիական մարզչալը կը քննադատէ այն փոփոխութիւնը զոր Ուօրէն զօրավարը ըրած էր Սըր Ռէտվէրս Պուլլըրի յատակագիծին նկատմամբ։ Լորտ Ռոպէրթս կ'ըսէ թէ անյաջողութիւնը վերագրելի է տեղւոյն դժուարութեանց, թշնամիին տիրող դիրքերուն, Ուօրէն զօրավարին վարչական կարողութեան պակասութեանը և այն պարագային որով Սըր Ռէտվէրս Պուլլըր չէ ուզած յարգել տալ իր իշխանութիւնը,

—Անգլիոյ պատերազմական Նախարարութիւնը ո և է տեղեկութիւն չստացաւ այն լուրին վրայ թէ Պրապանթ զօրավար յաղթանակ մը տարած ըլլայ Ուէբէնէրի շուրջը։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ.—Բարիզէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահը այցելեր է Արուեստահանդէսին ռուսական ճիւղը և ընդունուեր է Բարիզի ռուս դեսպան իշխան Ուրուսովի կողմէ, որ Զարին անունով իբրեւ յիշատակ Պ. Լուպէի յանձներ է Ֆրանսայի քարտէսը մարմարէ և թանկագին քարերէ շինուած։ Նախագահը շնորհակալութիւն յայտներ է այդ նոր ցոյցին նկատմամբ որ կ'ըլլայ Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ բարեկամական յարաբերութիւններուն համար։

—Բարիզի արուեստահանդէսին առթիւ Թայմզին Բարիզի թղթակիցը հետեւեալ տողերը գրած է նոյն լրագրին.

«1900ի Արուեստահանդէսը որուն վրայ տասը տարիէ ի վեր կը խօսուի, և որ ութ տարիէ ի վեր կը պատրաստուի, այլեւս կատարուած իրողութիւն մըն է, թէ՛ տարածութեան և թէ չքնաղութեան կողմէ գերազանց պիտի ըլլայ մինչեւ հիմա տեսնուածներէն։ Հասկնալու համար թէ աշխատութեան ի՛նչ հրաշքներ գործուած են, բաւական է գարնան առաւօտ մը, Շանզէլիզէէն վար իջնել և հետ ալ հոն ուր, քսանըհինգ տարի շարունակ, բարձրացած էր այն արձաւիրքը որ ճարտարագործութեան պալատ կը կոչուէր. Այսօր հոն այնչափ սքանչելի տեսարան մը կը պարզուի որ աշխարհի և ոչ մէկ քաղաքին մէջ կարելի է անոր նմանը գտնել։ Կարելի է որ ամէն բան տակաւին աւարտած չըլլայ և հասարակութիւնը շատ բան թերի գտնէ. բայց ո՞ւր է այն արուեստահանդէսը որ մինչեւ հիմա կրցած է բացուիլ որոշուած օրը։ Ճշմարտութիւնը սա է թէ 1900ի Արուեստահանդէսը միայն կրցած է պատրաստ ըլլալ որոշեալ թուականին։ Հակառակ ներքին դժուարութեանց և արտաքին շփոթութեանց, շատ մարդիկ անընդհատ աշխատեցան այդ հսկայական գործին. ատոնք են Պ. Բիքառ ու իր աշխատակիցները։ Այսօր կը պատուուին, և արժանի ալ են։ Ամբողջ աշխարհ պիտի մասնակցի ատոնց եղած մեծարանքներուն։ Պ. Բիքառի ու աշխատակիցներուն կորովին ու զօրաւոր կամքին շնորհիւ է որ միլիոնաւոր այցելուներ պիտի գան դիտելու և պիտի կենան սքանչանալու համար։»

ՔՈՐԷԱ.—Սոցոհամայէն շաբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ Քորէայի ներքին մասերուն մէջ ծանր շփոթութիւններ ծագեր են, Ճարոնցիներու թելադրութեամբ, և այն զիջողութիւններուն պատճառով զորս Սէուլի կառավարութիւնը վերջերս ըրաւ Ռուսիոյ։ Նոյն հեռագիրը կը յարէ թէ Ռուսերը հիմա կ'ուզեն տիրանալ Քոնէտօ կղզիին որ յենակէտ մը պիտի ըլլայ Վլատիվոսթոքէն Բորթ-Արթուր տանող մեծ ճամբուն վրայ։ Քոնէտօ ոչ միայն կը տիրէ Քորէա Ճարոնի ճամբուն, այլ նաեւ զանազան պարագաներու մէջ կրնայ Ուէյ Հայ Ուէյի մէջ Անգլիացիներուն դիրքին համար խոչընդոտ մը ըլլալ, Չիլիի ճամբուն վրայ։ Դիւրաւ կը հասկցուի թէ, կը յարէ հեռագիրը, Ճարոն ամէն բան ըրաւ ռուսական այդ ծրագիրները չյաջողցնելու նպատակով։ Արդէն ամսոյս սկիզբները լուր ելած էր թէ Ռուսիոյ և Ճարոնի միջեւ պատերազմ մը անխուսափելի է, թէ Ճարոն իր Թորփիլանաւերը չորեքժամ վիճակի մէջ դրած է և թէ Ծայրագոյն Արեւելքի ռուսական նաւատորմիղը երկու զրահաւոր, եօթը յածանաւ, երեք թորփիլանաւ ու երկու թնդանօթանաւ ղրկած է Մազամբօ։ Թէև ատոնք անհիմն զրոյցներ նկատուին, սակայն սա ստոյգ է թէ Քորէայի խնդրին համար բուռն անհամաձայնութիւն մը կը տիրէ Ռուսիոյ և Ճարոնի միջեւ, անհամաձայնութիւն մը զոր չի կրնար անհետացնել այն գաղտնի պայմանադրութիւնը որով Քորէա յանձն կ'առնէ Քոնէտօ կղզին և ոչ մէկուն տալ, ինչ ձեւով որ ալ ըլլայ։ Ռիւթէրի հեռագիրը կ'եզրակացնէ թէ ամէն ատենէ աւելի անհրաժեշտ է մեծ ուշադրութիւն ընել Քորէայի կացութեանը։

ՄԵՆԵԼԻՔԻ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆԸ.—Ճիպութիէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Սուտանցի հրոսախումբեր տեսնելով Մենելիքի ղրկած զինուորները, դէպ ի Ուկատէն փախեր են։ Յաղթական Հաբէշները Հարրար դարձեր են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Գերման լրագիրները սիրալիր յօդուածներով կ'ողջունեն Բարիզի Արուեստահանդէսին բացումը։ Ցոյց կը յայտնեն թէ գերման արտադրութիւնները ուշագրաւ ապացոյց մը պիտի ըլլան գերման ճարտարագործութեան զարգացմանը։ Նաեւ կը յուսան թէ բազմաթիւ գերմանացիներ պիտի այցելեն Արուեստահանդէսը և թէ անոր արդիւնքը պիտի ըլլայ բարեկամական անձնական յարաբերութիւններ հաստատել երկու ազգերու ներկայացուցիչներուն միջեւ։ Գերմանիոյ պահպանողական կուսակցութեան պատկանող թերթ մըն ալ կ'ըսէ թէ Արուեստահանդէսը խաղաղութիւնն է։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Ուաշինկթընէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.

«Նոր լուրերու նայելով պէտս հաստատուած է որ հանրապետական կուսակցութեան ընդհանուր ժողովը Պոէրներուն ի նպաստ համակրական որոշում մը պիտի տայ։ Անգլիոյ համակիր եղողներն ալ այդ որոշումը պիտի քուէարկեն, վասն զի գիտեն թէ ընդդիմանալով պիտի չկրնան ազդել և թէ համոզուած են որ ճախող քաղաքականութեան մը հետեւած պիտի ըլլան եթէ այդ քուէարկութեան չմասնակցին։ Ատոնցմէ մէկը այսօր սապէս բացատրեց այդ համակրութեան պատճառը. —«Ամէնէն աւելի մեր համակրութեան պատճառը այն է թէ հարաւային Աֆրիկէ այդ երկու փոքր Հանրապետութիւնները շատ լաւ կը կռուին։ Ամերիկեան ամէն զգացումի տակ պահուած կայ մրցումի բնազդ մը։ Եթէ Անգլիա հարաւային Աֆրիկէ գացած չըլլար, Ամերիկայի բարեացակամութիւնը պիտի մեծնար։ Կարելի է որ այդ զգացումը վերածնի, երբ Անգլիա իր գործը աւարտէ, բայց ուշ է որ երկար տեւէ։»

«Հիմակուհիմա, տնտեսական շահու վերաբերեալ քանի մը կէտերէ զատ, Անգլիոյ և Մ. Նահանգաց միջեւ առկախ եղած բոլոր բանակցութիւնները դադրած են լաւագոյն համաձայնութեամբ մը։ Երկու կողմէն ալ յարմար դատած են որ աւելի լաւ է սպասել որ նախագահական ընտրութիւններ կատարուին։»

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.— Հնդկաստանի կուսակալ Լորտ Քըրզըն որ իր տարեկան քննական պտոյտը կը կատարէ, Քուէթթա հասնելով անցեալ ուրբաթ օր հոն մեծ ընդունելութիւն մը կատարեր է, որուն ներկայ գտնուեր են Խէլաթի խանը և երկու հարիւրէ աւելի բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Լորտ Քըրզըն ճառ մը խօսելով շնորհաւորեր է բնիկ ցեղապետները՝ այն հաւատարմական զգացումներուն համար զորս կը տածեն Անգլիոյ նկատմամբ։ Փոխարքան յայտարարեր է անոնց որ պէտք է իրարու հետ միշտ հաշտարար կերպով ապրին։

—Սիմլայէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.—«Քաանբորի մէջ խռովութիւններ ծագեցան կարգ մը կեղծ բժիշկներու և առողջապահական քննիչներու կողմէ, որոնք հիւանդներու կ'այցելէին անոնցմէ ստակ շորթելու նպատակով և երբ մերժէին, կը սպառնային զանոնք հեռաւոր վայրեր ղրկել, իբրեւ ժանտախտէ վարակեալ։ Բնիկ ժողովուրդին մէջ այդ պատճառով խուճապ մը տիրեց և յետոյ խռովութիւն ծագեցաւ։ Տեղական իշխանութիւնները կ'աշխատին գտնել յանցաւորները և ապահովցնել ժողովուրդը։»

ՌՈՒՍԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ.—Օտեսայէն հինգշաբթի օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Թայմզի.

«Վերջին շաբաթներուն Ռուսիոյ զինուորական մասնագէտ պաշտօնեաներու կողմէ մասնաւոր փորձերու ենթարկուեցան հարաւային Ռուսիոյ և Կովկասի բոլոր երկաթուղիները։ Կայարանները ու վակոնները ուշադրութեամբ քննուեցան։ Նաեւ ամէն պատրաստութիւն տեսնուեցաւ զինուորներու, ձիերու և պաշարներու փոխադրութեանը համար։ Հոս չի գիտցուիր թէ այդ արտասովոր գործունէութիւնը այնչափ ռազմափորձերու համա՞ր է թէ Ռուսիոյ ու Ճարոնի յարաբերութեանց արդի փափուկ վիճակին և կամ զինուորական կացութեան բռնած ընթացքին՝ Թրանսվալի խնդրին մէջ։»

ԻՇԽԱՆԱԿԱՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրիոյ, Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսրերը, Տանիմարքայի ու Ցիւնաստանի թագաւորը, Կալլէսի իշխանը և ուրիշ իշխաններ ներկայ պիտի գտնուին Քըմպըրլէնտի դուքսին աղջկան և Պատէնի Մաքս իշխանին ամուսնութեանը որ օգոստոսին պիտի կատարուի Կմունտէնի մէջ (Աւստրիա)։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ —Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց և Սպանիոյ կառավարութեան միջեւ անհամաձայնութիւն մը ծագեր է Սիպութու և Կակայեան կղզիներու սեփականութեանը համար զորս Սպանիա կ'ուզէ պահել։ Սպանիա կը յայտարարէ թէ պատրաստ է խնդիրը ներկայացնել իրաւարարութեան մը, բայց չի յուսացուիր որ Մ. Նահանգները հաւանին։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Չինական կառավարութիւնը եօթը հազար զինուոր ղրկեց Շան-Թունկ, ջնջելու համար չինական այն գաղտնի Ընկերութիւնը որ կազմուած է օտարականներուն դէմ, սակայն եւրոպական թերթերը դիտել կուտան թէ ղրկուած սպաներուն և զինուորներուն շատերը նոյն Ընկերութեան կը պատկանին։

ԶՐԱՀԱՊԱՏ ԱՇՏԱՐԱԿՆԵՐ.—Մ. Նահանգաց ծովային Նախարարութիւնը որոշեց վերցնել նոր շինուած զրահաւորներուն զրահապատ աշտարակները, վասն զի վերջին պատերազմին մէջ հաստատուած է որ ատոնք աւելի մարտնաւերուն տկարութեան պատճառ կ'ըլլան։

ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԸ.— Քոբէնհակէն կը հեռագրեն թէ Կալլէսի իշխանը խաչափողի բորբոքումէ կը տառապի։ Շաբաթ օրը մասնագէտ Տոքթ. Շմիէկէլովի խորհուրդ հարցուցեր է։ Կը կարծուի թէ իշխանը ուղղակի Լոնտոն պիտի վերադառնայ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Զրոյց կայ թէ Զատկէն ետքը Յունաստանի Նախարարութիւնը փոփոխութիւններ պիտի կրէ։ Կ'ըսուի թէ երեսփոխան Պ. Սթախս կրթական ու կրօնական գործոց Նախարար պիտի ըլլայ և թէ երեսփոխան Պ. Սթէֆանոպուլոս ալ Պ. Գարաբավիսի պիտի յաջորդէ, իբրեւ դատական Նախարար։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՐԻՒՂԸ.— Բեդերսպուրկի լրագիրները կ'ըսեն թէ Նոպէլ և եղբարք Ընկերութիւնը և Կասպից ու Սեւ Ծովերու Ընկերութիւնը (որուն գլուխն է Ռոչիլտ տունը) սենտիքա մը կազմած են, ռուսական քարիւղին օտար երկիրներ արտածումը զարգացնելու նպատակով, մանաւանդ Լոնտոն համար։ Այդ սենտիքան Անգլիոյ մէջ անանուն նոր ընկերութիւն մը պիտի կազմէ։

ՎԱՐՁՈՒ ԿԸ ՏՐՈՒԻՆ լաւ կահաւորուած, սքանչելի տեսքով, օդաւէտ ու շատ աժանագին սենեակներ՝ որոնք կրնան օգտակար ըլլալ մանաւանդ ընտանիքներու։

Դիմել Խաչիկ Կօսեան Տանը, Բերա, Թէփէ-Պաշի, թիւ 23՝ Ժամէտին դէմը։ Արագ սպասարկութիւն։

13—20 554

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ — Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Վանայ կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ ու Միլքիէ վարժարանին նախկին շրջանաւարտ Հայտար Հիլմի պէյի և Վանայ կուսակալին որդւոյն՝ Ճէվտէթ պէյի։ Րապիայի աստիճան՝ Սըվազի կաթոլիկ հասարակութեան երեւելիներէն Շէրալէթճեան Պօղոս էֆ.ի։

—Մանաստըրի նահանգին Բրէզրին գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Գոնիայի նահանգին մէքթուպճի Ճէմալ պէյ, Խարբերդի նահանգին Ագչէտաղ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միլքիէ վարժարանին նախկին շրջանաւարտ Մուսթաֆա Ասըմ պէյ։

—Սէլանիկի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Սըվազի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Զիւհտի էֆ., որուն յաջորդեց Սէլանիկի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ահմէտ Համտի էֆ.։

—Չորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան թարգմանութեանց դիւանին քարտուղարներէն Ազնիւ էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Հայ-Հռոմէականներու Պատրիարքարանին քարտուղարներէն Սերովբէ Ֆէրհատ էֆ.ի։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Կայս. Իրատէ մը, ինչպէս յայտնի է, հրամայած էր հարկ եղածը ի գործ դնելով կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն ամսաթոշակները ամէն ամիս կանոնաւոր կերպով վճարել։ Ելմտացոյցի յանձնաժողովը այդ մասին որոշում մը տալով տեղեկագիր մը պատրաստած և մատուցած է Վսհ. Սուլթանին, որ հրամայած է ըստ այնմ ամսաթոշակները ամէն ամիս կանոնաւոր կերպով վճարել։ Կայս. սոյն Իրատէն հաղորդուած է ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ՇՔԱԴՐԱՄ.—Կը յիշուի թէ Վսհ. Սուլթանը հրամայած էր շքադրամներ պատրաստել իբրեւ յիշատակ մը Գերմանիոյ Կայսեր Կ. Պոլիս այցելելուն։ Այդ, Ն. Վեհափառութիւնը հրամայեց որ այդ շքադրամներու պատրաստութեանը համար հարկ եղած ոսկին ու արծաթը կառավարութեան յատուկ հանքերէն հանուին։ Կայս. այդ Իրատէն հաղորդուեցաւ անտառներու և հանքերու նախարարութեան։

ԹԼՓԱՏՈՒԹԻՒՆ.— Վսհ. Սուլթանին լուսանկարչապետ Ապտուլլահ էֆ.ի ու տղոցը թլփատութեան առթիւ Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր որ աղքատ տղաք ալ թլփատուին։ Այդ, երէկ Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ տասնըեօթը աղքատ տղաքներ թլփատուելով, անոնց տրուեցան Վսհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած հագուստներ և դրամական պարգեւներ։ Նաեւ սեղան մը տրուեցաւ թէ՛ այդ տղոց և թէ անոնց ծնողքներուն։ Թլփատուած տղոց լուսանկարները առնուեցան, Վսհ. Սուլթանին մատուցուելու համար։

ՍԵՒ ԼԵՌԱՆ կառավարութիւնը Տանիլօ պատուանշանին երկրորդ աստիճանը տուաւ արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Սաատէտտին պէյի և Գոսովայի նահանգին կուսակալի օգնական Տահիր էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններուն գործածութիւնը։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ.—Առջի օրը, կէսօրէն վեց ժամ ետքը, դեսպանները և Ռուսիոյ դեսպանատան գործակատարը գումարում մը ունեցան Աւստրիոյ դեսպանատան մէջ։ Լ. Հէրըլտ կ'իմանայ թէ առեւտրական գործերու վրայ խորհրդակցութիւն կատարուած է։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.— Զինուորական օդապարիկի ու երկաթուղիի ճիւղերը ուսումնասիրելու համար Գերմանիա ղրկուելիք օսմ. սպաները ոչ թէ ութ, այլ տասներեք հոգի են։ Ասոնց չորսը օդապարիկի մասին պիտի հետեւին. իսկ տասը՝ երկաթուղիի, թորփիլանաւի և ծովեզերքները պաշտպանելու ռազմագիտութեան։ Կայս. զօրաբանակներուն իւրաքանչիւրին մէջ օդապարիկի գումարտակներ ու գործիքներ պիտի գտնուին ի հարկին գործածուելու համար։ Ղրկուելիք սպաները երբ իրենց ուսումը աւարտելով դառնան, օդապարիկի շինութիւնը ու գործածութիւնը հոս ալ պիտի ընդհանրացուին։ Զօրաբանակներուն մէջ նաեւ երկաթուղիներու վարչութեան համար սպաներ պիտի գտնուին, պատերազմի ատեն երկաթուղիներու Ընկերութեանց կողմէ զինուորական իշխանութեան թողուելիք գիծերը վարելու համար։

ԲԱԺԱՆԹԻ ՏՈՒՐՔԸ.— Ելմտական յանձնաժողովը, կ'ըսէ Մոնիթօռ, վերջերս զբաղեցաւ բաժանթի տուրքին խնդրովը։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը առջի իրիկունը սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Իտալիոյ դեսպանը և Անգլիոյ դեսպանատան քարտուղարները։

ԴԱՄԱՍԿՈՍ-ՀԱՄԱՅԻ երկաթուղիի գործին համար տակաւին համաձայնութիւն մը գոյացած չէ։ Վերջերս առաջարկուեր է այդ գիծը մինչեւ Պիրէճիք երկարել՝ իւրաքանչիւր քիլօմէթրի համար երաշխաւորութեան միեւնոյն գումարով։

ՑՈՅՑ ԲԱՐԵՐԱՐ ՄԸ.—Օտեսայի քաղաքապետութեան Նախկին Նախագահ Պ. Կրէկորար Մարազլի, որ ծանօթ է արդէն իր զանազան բարեգործութիւններովը, գրեր է Յունաց Ս. Պատրիարքին թէ ինք յանձն կ'առնէ Ֆէնէրի Նախնական վարժարանին շինութեան ծախքը, որ երկու հազար ոսկի կը հաշուուի։ Այդ գումարին հազար ոսկին արդէն ղրկուած է Յունաց Ս. Պատրիարքին և մնացածը քանի մը օրէն պիտի ղրկուի։ Տանդիանոս Պատրիարքը շնորհակալութեան գիր մը ղրկեց բարերարին։ Վարժարանին անունը պիտի ըլլայ «Պատրիարքական Նախնական վարժարան Մարազլի»։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան վարչական Խորհուրդը նկատողութեան առած էր արժէքաւոր նիւթեր պարունակող ծանր նամակներ ընդունելու դրութեան գործածութիւնը, ինչպէս կ'ըլլայ եւրոպական նամակատուներու մէջ։ Խորհուրդը նկատելով որ այդ դրութեան գործադրութիւնը օգտակար պիտի ըլլայ և դիւրութիւն պիտի ընծայէ հասարակութեան, որ օտար նամակատուներ դիմելու հարկին մէջ պիտի չգտնուի, տեղեկագիր մը և կանոնագիր մը պատրաստած էր։ Ատոնք մատուցուած են Վսհ. Սուլթանին որ հրամայած է ըստ այնմ հարկ եղածը գործադրել։ Կայս. Իրատէն հաղորդուած է Մեծ. Եպարքոսին։

ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ ՇԷՆՔԸ.—Պ. տը Սարզաքի կողմէ Բաղդէտցիներու երկրին մէջ կատարուած հնագիտական խուզարկութիւնները կարեւոր արդիւնք մը տուին պատմութեան տեսակէտով։ Պ. Հէօզէ Բարիզի արձանագրութեանց և գրականութեան Կաճառին մէջ տեղեկութիւններ տուաւ Թէլլօ շրջանակին ամէնէն խորունկ տեղերը կատարուած պեղումներու վրայ։ Պ. Հէօզէ յայտարարեց թէ Բաբելոնական տարեգրութեանց համաձայն, Քրիստոսէ թուականէն առաջ 40 դարուն ապրող Ուր-Նինա թագաւորի շտեմարանին վրայ բարձրացած այն շէնքը, աղիւսներու կոյտը, զոր երկրին քաղաքակրթութիւնը սկսող հին բնիկները շինած են, ուրիշ շէնք մը պալատ մը կայ, որ աւելի հին թուականի կը վերաբերի։ Այդ շէնքը, տափակ պէս, եփուած, գնդաձեւ ու ձեռքով թրծուած աղիւսներէ կառուցուած է, որոնց վրայ վեհապետի անուն նշանակուած չէ։ Ներքին մասին մէջ գտնուած արձանագրութեան կտորներ կը ներկայացնեն կորագիծ գիրեր որոնք նոյն դարուն նկարագիր գրութիւնները կը յիշեցնեն։ Թուականագրութիւնը կոշտ է, սակայն շատ յատկանշական է։ Այդ մասին երկրորդ զեկոյց մը պիտի ըլլայ։ Պ. Հէօզէ ներկայացուց փոքրադիր մէկ օրինակը այդ շէնքին, որ Ուր-Նինայի շէնքին պէս նուիրական մեհեան մը ըլլալու է, հարիւր ութը քառակուսի մէթր տարածութեամբ, ուղղանկիւն ձեւով և շատ պարզ երեւոյթով։ Բայց այդ պարզութիւնը ճշմարիտ հանելուկ մը երեւցած է անոր ներքին բաժանումներուն և կրած փոփոխութիւններուն նկատմամբ։ Ամէնէն չահեկան պարագան սա է թէ պատերուն մէջ կարասի ձեւով փորուած ու կուպրով ծեփուած խորշեր կան։ Այդ կուպրերը կտորները խորունկ կը պարունակեն, անոնց կալապարը կազմուելով, ծառի կոճղէ ու եղէգէ շինուած չուաններու ձեւ մը երեւան եկած է։ Այդ խառնը կազմելու համար նման կծիկ մը գործածուած է զոր ներսէն դուրս դարձուցած են, ինչպէս կ'ընէ մեծ կալաններու շինութեանը համար։ Այդ կարասները յատկացուած ըլլալու են Բաղդէցիներուն կողմէ պատրաստուած արմաւի ըմպելիքի մը։ Շէնքին մէջ այդ տեսակ կարասներ շինելով հապետները պաշտպանելու յատուկ այդ ըմպելիքը բաժնելու մասը աստուածներուն նուիրած կ'ըլլային։ Պ. տը Սարզաք տասնըեօթը մէթր խորութեամբ հոր մը բանալով հոն գտած է շատ նախնական առարկաներ, կայծքարէ և այլն զանազան զէնքեր, նման անոնց որոնք Եգիպտոսի և Սուզիանայի Նախապատմական խաւերուն մէջ կան։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ հրապարակներու վրայ խաշխաշի գինը նոյն մէկ ֆր. բարձրացած է։ Շաքարն ալ կը սղէ։

ՆԻՇԻ արքեպիսկոպոսը վերջերս Այնարօղ հասեր է, տանելով երկու ընծայ զորս Սերպիոյ թագաւորը նուիրած է Քիլիանտարի վանքին։

ՍԵՒ ԼԵՌԱՆ դեսպանը ու Տիկին քիչ Բէրայէն Մեծ Կղզի գացին, իրենց զաւկին առողջական վիճակին պատճառով։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Ապրիլ 2էն 16 (Տ.) Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 564, որոնց 1ը՝ կեղծմաշկէ, 6ը՝ հարսանիթէ, 10ը թիֆոյէ, 54ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան ախտերէ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Հազար երկու հարիւր ուխտաւորներ, առջի օր տէէն ճամբայ ելեր են Մախսուսէի շոգենաւով։ Միւս ուխտաւորներն ալ շոգենաւով ճամբայ կ'ելլեն։

ՀԻՃԱԶԻ հեռագրական թելին հաստատման կարգուած զինուորական մարմինը Պէյրութ պիտի ուղեւորի Մէսաժըրի շոգենաւով։ Ե. զօրաբանակին փոխադրութեանց գումարտակն ալ պիտի մասնակցի հեռագրաթելին զետեղմանը։

ՔԱՐԱՓՆԵՐՈՒ Ընկերութիւնը հասս պաշտօնարանին դիմելով, արտօնութիւն ուզեր է որ ալքոլի տակառները պահելու համար Ղալաթիոյ մաքսատան շէնքը և կամ ուրիշ տեղ մը յատկացուի։ Քարափներու Ընկերութիւնը այդ կանոններէն տուրք մը առնելու ճառով շուտեր իր հասոյթէն գրկուիլ։ Վաճառականներն ալ նկատելով որ եթէ ալքոլի տակառները քարիւղի մթերանոցը տարուին, աւելորդ ծախք մը պիտի ընեն, Քարափի Ընկերութենէն պահանջեր են որ անոնց համար տեղ մը սահմանէ։ Ջեռնհաս պաշտօնարանը մերժողական պատասխան տալով, բացարձակապէս յայտարարեր է թէ նաւահանգիստին մէջ դիւրավառ նիւթեր գտնուելուն բնաւ արտօնութիւն պիտի չտրուի։

—Քարափներու Ընկերութիւնը նկատելով որ փետրուարէն ի վեր իր հասոյթները նուազած են, թէ՛ Ղալաթիոյ և թէ Պոլսոյ կողմի հաշիւները քննելու համար պաշտօնեաներ կարգեց։

—Քարափներու Ընկերութիւնը խնդրեց որ մեքենաներու մաքսատունը նոր շինուած քարափին վրայ փոխադրուի։

ՓԱՆՏՐՄԱՅԻ քաղաքին համար անհամաձայնութիւն մը ծագած ըլլալով, հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հանրօգուտ գործերու տնօրէնի օգնական Պ. Լըբլէն Փանտրմա պիտի երթայ։

ԷՍՆԱՖ ԹԷԶՔԷՐԷՍԻ.—Տասանորդի և ոչխարի տուրքերուն հետ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, թէմէթթիւի տուրքին վրայ ալ հարիւրին վեց աւելցած է։ Արդ, Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ էսնաֆ թէզքէրէսիներն ալ թէմէթթիւի տուրքին կը պատկանին, ներքին գործոց նախարարութենէն հրահանգ ուզած է թէ էսնաֆ թէզքէրէսիներուն վրայ ալ հարիւրին վեց յաւելում պիտի ըլլա՞յ թէ ոչ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Իզմիրի Ամալթիա լրագիրը հետեւեալը հրատարակած է.

«Վերջերս շոգենաւ մը Բոռ-Սայիտ ժամանեց, բայց ուրկէ գալը յայտնի չէր։ Զրոյց ելաւ թէ նաւահանգիստի վերատեսչութիւնը իմանալով որ այդ շոգենաւին ուղեւորներէն մէկը ժանտախտէ կը տառապի, անմիջապէս շոգենաւը նաւահանգիստէն դուրս հաներ և առողջապահական միջոցներ ձեռք առեր են։ Ուրիշ զրոյցի մը նայելով, իմացուեր է թէ Պոմպայէն Բոռ-Սայիտ հասած իտալական շոգենաւի մը մէջ ալ ժանտախտէ դէպք մը պատահած է։ Շոգենաւը, առանց եգիպտական ո և է նաւահանգիստի մօտենալու, ուղղակի Իտալիա ղրկուեր է՝ Ճենովայի մէջ տասը օրուան քարանթինայի ենթարկուելու համար։

ՍԵՐՊ կառավարութիւնը Թագովօ պատուանշանին երկրորդ աստիճանը նուիրեց արտաքին գործոց նախարարութեան առեւտրական ճիւղին տեսուչ Նիքոլաքի Սկուրիտի էֆ.ի։ Նոյն պատուանշանին չորրորդ աստիճանը՝ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Տիգրան էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին օգնականներէն Ֆազըլ էֆ. Պալըքէսէր գնաց, կարգ մը քննութիւններ կատարելու համար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Կիրակի իրիկուն Պալաճըզի մէջ (Այտըն) երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է։

ԿԻՊՐՈՍԻ կուսակալ Պ. Սմիթ, կինը ու աղջիկը երէկ Լարնաքայէն մայրաքաղաք եկան։ (Իգտամ)

ՔԱՐԻՒՂ.—Շարքէօյի ու Միւրէֆթէի կողմերը քարիւղի հանք մը գտնուած է։

ՏԷՏԷ ԱՂԱՃԻ նոր կառավարիչ Մուհարրէմ պէյ երէկ իրիկուն իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան թարգման կարգուեցաւ Էյուպ Սապրի պէյ որ երկար ատեն պաշտօնավարած է իբրեւ հետեւորդ Անատոլուի նահանգաց քննիչին։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ դատեց Երզրումցի Մուսթաֆա անուն մարդ մը որ Պետական Խորհուրդին անդամներէն Մուսթաֆա պէյի սպառնական նամակ գրած ըլլալուն համար ամբաստանուած էր։ Ամբաստանեալին կինը Մուսթաֆա պէյի ապարանքը կաթնտու էր։ Այդ մարդը ուզած էր որ կինը իրեն յանձնեն բայց չէին տուած։ Ասոր վրայ սպառնական նամակ մը գրած էր Մուսթաֆա պէյի և այդ նամակը նամակատուն յանձնելու միջոցին ձերբակալուած էր։ Մուսթաֆա դատապարտուեցաւ երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ԲԷՐԱՅԻ Թօմ-Թօմ փողոցը Պոլթաճի խանին վերի յարկին մէջ, աղջի օրր. սպասուհի մը [illegible] բազրիքին կրթնած երբ վար կը նայէր, բազրիքը հին ըլլալով կոտրեցաւ և սպասուհին ամէնէն վարի յարկը ինկալով գլուխը ջախջախուեցաւ։ Զգայազիրկ վիճակի մէջ հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԴԻԱԿ ՄԸ.—Ղալաթիոյ Շորապ Իսկէլէսիին առջեւէն երէկ մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Քննուելով հաստատուեցաւ թէ իսլամ է և ծովին մէջը խեղդուած։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ոստիկանութեան նախարարութեան կողմէ երէկ թէզքէրէ մը հասաւ Պատրիարքարան որով կը յանձնարարուի զգուշացնել որոնց որ անկ է, որպէս զի ինչպէս ուրիշ տարիներ, այս տարի եւս զատկական տօներու առթիւ հրազէն չարձակուի։ Ըստ այսմ Պատրիարքարանը երէկ իրիկուն շրջաբերականով մը մայրաքաղաքիս բոլոր քարոզիչներուն և Թաղ. Խորհուրդներուն ծանոյց հրաւիրել ժողովուրդը՝ կառավարութեան հրամանին հնազանդելու։

—Բերայի Էսաեան վարժարանի աշակերտուհիները ի նպաստ Դաւիթ Սարգիսեանի այրիին ու որբերուն 233 ղրշ. հանգանակեր են իրենց մէջ և այդ գումարը յանձներ են Բերայի ազգ. վարժարաններու Տնօրէն Մարկոս էֆ. Նաթանեանի՝ որ հանգուցեալ ուսուցչին սգաւոր ընտանիքին ղրկած է զայն։

—Եէնի Գաբուի ազգայինները դժգոհութիւն կը յայտնեն թէ այս տօնական օրերուն առթիւ, տեղւոյն Թաղական Խորհուրդը՝ աղքատ տղոց հագուստ շինելու և թաղին աղքատներուն պէտքերը հոգալու համար հաստատուած Գանձանակին հաշուեցոյցը ըստ սովորութեան չի կախեր եկեղեցւոյ բակը։

—Կիրասօնէն կը գրեն մեզ.—«Զարմանքով կարդացինք քանի մը Ազգ. օրաթերթերու մէջ թէ Ճանիկի Առաջն. Տեղապահ Տ. Գէլ Ծ. Վ. Գալէմքեարեան գանգատագիր մը ուղղած է Ազգ. Պատրիարքարան, վիճակիս Քաղաքական Ժողովին դէմ՝ անանկ պատճառներու համար, որոնք նոյն իսկ նիւթը կը կազմեն այն ժողովին իրեն դէմ մատուցած գիտողագրին։ Ճշգրիտ իրողութիւնը այն է որ թէեւ ժամանակէ մը ի վեր Տեղապահ հօր և քաղաքական ժողովին նաեւ Թաղ. Խորհուրդի միջեւ անհամաձայնութիւն մը ծագած էր, բայց տեղապահ հայրը ո և իցէ գանգատագիր մը ուղղած չէ երբեք Ազգ. Պատրիարքարան։ Ստոյգ աղբիւրներէ կ'իմանանք թէ Գաւառ. Ժողովի հրաժարեալ ատենապետին կողմէ նոյնիմաստ գրութիւն մը ղրկուած է, բայց ասիկա զուտ անհատական ըլլալուն ո և է նշանակութենէ զուրկ կը մնայ։ Ցաւալի է որ այսպիսի սխալ տեղեկութիւն մը հրատարակուած է՝ մանաւանդ տեղւոյս քաղաքական ժողովին դէմ որ համակրանք վայելող անձնաւորութիւններ կը պարունակէ։ Բարեբաղդ ենք այս առթիւ հաղորդելու նաեւ թէ ակնարկուած անհամաձայնութիւնը վերջնապէս հարթուած ըլլալով, Առաջնորդարանի գործերը երեւութապէս կարգի մտնել կը խոստանան»։

—Սկիւտարի Թաղ. Խորհուրդը երէկ առաւօտ վերստին դիմեց Պատրիարքարան, խնդրելով որ Արմաշու փոխ-վանահայր Դուրեան Տ. Եղիշէ սրբազանի հակ եղածը գրուի որպէս զի փութայ գալ մայրաքաղաք, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ առժամեայ քարոզչութեան պաշտօնը վարելու զատկական տօներու առթիւ։ Երէկ Պատրիարքարանէ հեռագիր մը ուղղուեցաւ Տ. Եղիշէ Սրբազանի որ Դպրեվանքը գտնուած վարդապետներով փութայ գալ մայրաքաղաք։

Մեր առած տեղեկութեանց նայելով, Տ. Եղիշէ Սրբազան ինչպէս նաեւ վարդապետներ չպիտի գան Պոլիս։

—Այսօրուան մեր առաջին էջին մէջ կը սկսինք հրատարակել մեր Մարզուանի աշխատակից Պ. Գ. Օզանեանի մէկ շահեկան ուսումնասիրութիւնը տեղւոյն Ս. Սահակեան ազգ. վարժարանին վրայ։ Այդ ուսումնասիրութիւնը որ իր ամէն կողմերով գնահատելի է, անշուշտ իր առանձին տեղը պիտի ունենայ գաւառներու կրթական պատմութեան մէջ. այս տեսակէտով մանաւանդ կը շեշտուի գրուածքին կարեւորութիւնը։ Փափաքելի էր որ գաւառային գրողներ փոխանակ ուրիշ անհամ նիւթերով զբաղելու, հետեւէին մեր Մարզուանի աշխատակցին, կուռ ու մանրակրկիտ ուսումնասիրութիւններու մէջ ամփոփելով իրենց գաւառին կրթական գործին պատմութիւնը։

—Սերպ կառավարութիւնը Թագովօ պատուանշանին երրորդ աստիճանը նուիրած է Կիւլպէնկեան Պատրիկ էֆ.ի, անդամ Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին։ որ այնքան արժանեօք մասնակցած էր թուրքեւսերպիական առեւտրական դաշնագրի յանձնաժողովին խորհրդակցութեանց։

—Սվազի Քարհատ գիւղէն հետեւեալը կը գրեն մեզ. «Սվազի նահանգին գլխաւորագոյն Ջառայ գիւղաքաղաքին և անոր շրջակայ հայ գիւղօրէից թեմական վիճակը շատ քննադատելի երեւոյթ մը ստացած է 10 տարիներէ ի վեր։ Դժբաղդաբար տեղւոյս առաջնորդարանն ալ անտարբեր կը մնայ և օր մը օրանց չի զբաղիր անոնցմով։ Նոյն գիւղերուն մէջ ուսման խնդիրը արդէն իսպառ մոռացութեան մատնուած է և դպրոցական գործերը իբր կարեւորութենէ զուրկ խնդիրներ, երեսէ թողուած են բոլորովին։ Նոյն բաղդին արժանացած են նաեւ եկեղեցւոյ կալուածներու և խանութներու հաշիւներուն կարգադրութիւնը, նուիրատուութեանց վրայ կատարուելիք հսկողութիւնը, ևայլն։ Թեմին վարչական գործերն ալ անկանոն վիճակ մը ունին. երբեմն գիւղացիք իրենց խելքը հասածին չափ և իրենց կամքին համեմատ ընտրութիւններ կ'ընեն, թաղականներ կը հաստատեն. Թաղականներ՝ որոնք գործ մը տեսած չունին, այլ միայն իրենց ներկայացուած թուղթերը կը ստորագրեն, առանց գիտնալու թէ ի՛նչ է ստորագրածնին,

«Զգելով պահ մը Ջառան և միւս գիւղերը, Քարահատի մէջ ալ նոյն անկանոնութիւններն են որ պիտի տեսնենք։ Եկեղեցւոյ ունեցած մէկ ջաղացքը որ հասութաբեր կալուած մըն էր, մէկ երկու տարի երեսի վրայ մնաց, քայքայուած ըլլալուն համար։ Այդ ջաղացքին վերաշինութեան համար թէեւ 20-30 ոսկի պիտի բաւէր, բայց չգտնուեցաւ այդչափ տրամադրելի դրամ։ Եւ սակայն, եկեղեցւոյ տետրակին մէջ մօտաւորապէս 100 ոսկւոյ պահանջ մը նշանակուած է գիւղացւոց վրայ։ Ինչո՞ւ այդ պահանջէն չգանձուէր պէտք եղած գումարը ու չվերաշինուէր ջաղացքը՝ որուն համար 120-130 ոսկի վատնուած է ժամանակաւ։ Այս մտայղացմը ունեցող քանի մը անձեր դիմեցին Սվազի առաջնորդ Գեր. Պետրոս Արքեպիսկոպոսի։ Սակայն առաջնորդարանը փոխանակ վերոյիշեալ պահանջքը գանձելով ջաղացքը վերաշինելու հրաման տալու, որոշ պատասխան մը զլացած էր, առարկելով թէ 4-5 անձի կողմէ ղրկուած հանրագիր մը չի՛ կրնար նշանակութիւն ունենալ։ Գիւղացիք ալ ճարահատած, գործը յանձնեցին վաճառականի մը որ իր դրամով ջաղացքը պիտի վերանորոգէ, և ի փոխարէն՝ ջաղացքին կէս բաժինն տէր պիտի ըլլայ։ Այդ վաճառականը, Միհրան էֆ. Վարդանեան, հազիւ 20 լիրա ծախսեց շինութեան համար և առաջին տարին իսկ իր այդ ծախսած գումարը հանեց ջաղացքին բերած հասոյթէն։ Գիւղը, հիմա կէս բաժին մը միայն ունի ջաղացքին վրայ։ Վաղը միւս օր, անշուշտ այդ կէս բաժինն ալ ձեռքէ պիտի հանուի, քանի որ թեմական գործերուն գլուխը շնորհքով մէկը չի գտնուիր»։

—Տրապիզոնէն կը գրեն մեզ.—«1899 դեկտեմբերի մէջ տեղւոյս Վսեմ. կուսակալ Գատրի պէյ տեղս գտնուած Թուրք գերասանական խումբը վարձեց ներկայացում մը տալու համար ի նպաստ ընդհանուր աղքատաց։ Տոմսերը ինք բաժնել տուաւ ամէն ազգի անհատներու. մեր ազգ. Առաջնորդարանին ալ 50 տոմս ղրկեց իր մէջ բաժնելու համար։ Ներկայացումը տեղի ունեցաւ նիւթական մեծ յաջողութեամբ. ու այդ արդէն յայտնի էր քանի որ կազմակերպողը ինքը կուսակալն էր և մանաւանդ ընդհ. աղքատաց նպաստին համար տեղի պիտի ունենար ներկայացումը. այս պատճառաւ, ամէն ազգէ մեծ բազմութիւն մը ներկայ գտնուեցաւ։

«Ներկայացման երկրորդ օրը Վսեմ. կուսակալը բոլորովին անսպասելի կերպով կանչեց տեղւոյս երեւելի ազգայիններէն մէկը և ներկայացման զուտ հասոյթը, 42 ոսկին ամբողջովին յանձնելով անոր՝ յայտնեց որ այդ դրամը ընդհանուր հայ աղքատաց համար է, առէք ու Առաջնորդարանի մէջ անոնց պէտքերուն գործածեցէք։ Վսեմ. Կուսակալ Գատրի պէյի այս նոր գործը շատ յայտնի կերպով ցոյց կու տայ անոր բարի կամեցողութիւնը ու հոգածութիւնը։ Շատ հասկանալի շնորհակալութիւններէ և մաղթանքներէ յետոյ, այդ ստակը որ աղքատաց անուան նուէր մըն էր, կը մտնէ թեմին սնտուկը ու դեռ կը մնայ հոն, առանց անմիջապէս իր նպատակին ծառայելու։

«Աղքատախնամը որ իրաւունք ունէր այդ ստակը առնելու ու բազմաթիւ աղքատներու պէտքերը հոգալու, կը դիմէ Առաջնորդարան և կը խնդրէ վերոյիշեալ գումարը. բայց հազիւ փոքր մաս մը միայն կրնայ առնել։ Ժողովուրդէն անհատներ ալ կը դիմեն Առաջնորդարան ու կը պահանջեն ստակը իր նպատակին գործածուիլը, ցոյց տալով վերջին ծայր կարօտութիւններ»։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ցառաջիկայ Ս. Զատկի տօնին առթիւ տեղի ունենալիք այցելութեանց պարտականութենէն զերծ մնալու համար ի նպաստ Հիւանդանոցիս մէկ կամ մէկէ աւելի մէճիտիյէ նուիրել բարեհաճող ազգայնոց ցուցակն է.

Ա. և Բ. ցուցակներուն գումարը 3021. Տեարք՝ Գրիգոր Գալֆաեան 20, Պետրոս Գոլօլեան 20, Հաճի Կարապետ Օհանեան 30, Ներսէս Օհանեան 20, Յակոբ Էսաեան 20, Գառնիկ Մանուկեան 60, Յովհաննէս Տիրատուրեան 20, Նշան Ղուկասեան 20, Թագւոր Արեւեան 40, Նասիպ Խ Ճէզվէճեան 40, Սեդրակ Մարտիրոսեան 20, Յակոբ Սարաֆեան 20, Տոքթ. Յ. Շիրինեան 20, Տոքթ. Ն. Տաղաւարեան 20, Տոքթ. Կ. Մոնճէրի 20, Տոքթ. Կ. Իրլիքճեան 20, Տոքթ. Ա. Գազազեան 20, Տոքթ. Մ. Բարազամեան 20, Յովհաննէս Քիւքճեան 20, Միհրան և Երուանդ Շիրինեան 60։ Գումար 3551 ղրուշ։

Նոր հրատարակութիւն
Ա.—ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ 3 հատոր
Բ.—ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻՆ ՈՃԻՐԸ 1 հատոր
Թարգմանութիւնը Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆԻ
Խիստ հետաքրքրաշարժ, գրաւիչ և միանգամայն բարոյացուցիչ վէպեր։
Կը գտնուին ամէն գրավաճառաց քով։
Կեդրոնատեղին է Պաղտատլեան գրատուն, Սուլթան Համամ, թիւ 14։
Գին իւրաքանչիւր հատորին 5 դրուշ։
1—5

Հեռագիր
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 ապրիլ.—Լորտ Ռոպէրթս ապրիլ 17 թուականով Պլէօմֆոնթայնէն կը հեռագրէ թէ Պոէրները տակաւին կը պաշարեն Ուէբէնէրը։ Ռէտտէրսպուրկէն (հիւսիսային արեւմուտք) և Ռուքսվիլէն (հարաւ) զինուորներ կը հասնին քաղաքին պաշարումը վերցնելու համար։

—Իվնինկ Ստանտարտ կ'իմանայ թէ Ուօրէն զօրավարը ետ կանչուած է։ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը չուզեր այդ մասին տեղեկութիւն տալ։

—Ջանազան հեռագիրներ կ'ըսեն թէ Լորտ Ռոպէրթսի կողմէ Ուէբէնէրը ազատելու համար ղրկուած զինուորները ուշացեր են, անձրեւներու հետեւանքով։

—Պէյրայի մէջ անգլիական զինուորներուն ցամաք հանուիլը փութով կը շարունակուի։

—Ուօրէն զօրավարին ետ կանչուելուն պատճառը այն խիստ քննադատութիւնն է զոր Լորտ Ռոպէրթս իր ղրկած տեղեկագրին մէջ ըրած էր Սըր Ռըտվէրս Պուլլըրի և Ուօրէն զօրավարին գործելու եղանակին նկատմամբ։

—Պօէրները յարձակեցան Սիթըլ զօրավարին վրայ Տարասպուրկի մէջ։ Անգլիացիները երկու մեռեալ ունեցան։ Պօէրներուն կորուստը շատ է։

—Կը հերքուի այն լուրը թէ Պօէրները Քիմպըրլիի վրայ կը քալեն։

—Բրէթօրիայէն առնուած լուրերու նայելով պօէր պատուիրակութիւն մը մայիսին Մ. Նահանգները պիտի երթայ։ Թրանսվալի կառավարութիւնը ապահով է թէ պատուիրակութիւնը պիտի ընդունուի Մաք Քինլի նախագահին կողմէ։

ԲՐԷԹՕՐԻԱ.—Պօէրները կարեւոր շարժումներ կ'ընեն Լորտ Ռոպէրթսի հաղորդակցութիւնները խզելու համար։

ԱԼԻՈՒԱԼ ՆՈՐԹ.—Երեք հարիւր Պօէրներ կը քալեն Սմիթֆիլտի վրայ (Ռէտտէրսպուրկէն Ռուքսվիլ տանող ճամբուն վրայ)։ Ուէբէնէրի անգլիական զինուորները լաւ վիճակի մէջ են։

ԼԱ ՀԷ.—Պօէր պատուիրակութիւնը չուզեր ո և է զեկոյց ընել մամուլի ներկայացուցիչներուն։ Կը հաստատուի այն զրոյցը թէ Պօէր պատուիրակութիւնը պաշտօն ունի դիւանագիտական կարեւոր պաշտօնագիրներ ցոյց տալ Թագուհիին։

—Պօէր պատուիրակութեան պետը՝ Պ. Ֆիշէր՝ խորհրդակցութիւն մը կատարեց Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Թրանսվալի ներկայացուցիչ Տոքթ. Լէյտս ալ ներկայ էր։ Կ'ըսուի թէ պատգամաւորութիւնը ունկնդրութիւն մը պիտի խնդրէ Թագուհիէն և մինչեւ շաբթուս վերջը Լա Հէ պիտի մնայ։

ԱՔՐԱ. (Հիւսիսային Կուինէ).—Թընդանօթակիր մը Քէփ Քոսթ Քէսթըլի մօտ զինուոր ցամաք հանեց, որոնք պիտի միանան Քումասի (Աշանթիի մայրաքաղաքը) գացող զինուորներուն։ Կ'ըսուի թէ Աշանթիները մտադիր են, օգնական զինուորները հասնելէ առաջ, յարձակիլ Քումասիի անգլիական ներկայացուցիչին վրայ։

ՎԻՑԼՊՈՒԱ ՄԱՌԷՕՅԼ ԳՆԴԱՊԵՏԸ

ԲԱՐԻԶ.—Այս առտու հոգեհանգստեան պաշտօն մը կատարուեցաւ Նոթր-Տամ եկեղեցիին մէջ՝ ի յիշատակ տը Վիլլպուա-Մառէօյլ գնդապետին։ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէ, ինչպէս նաեւ Հարաւ Ափրիկեան երկու հանրապետութեանց նախագահները պաշտօնական ներկայացուցիչներ ղրկած էին։ Եկեղեցական արարողութեան ներկայ էին բազմաթիւ ժողովուրդ, շատ մը ծովակալներ, երեսփոխաններ և ծերակուտականներ։ Դուրս ելլելու պահուն շատեր «Կեցցէ՛ բանակը» աղաղակեցին։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ

ՄԱՏՐԻՏ.—Պ. Բիտալի հրաժարականը ընդունուած ըլլալով, դահլիճը մասնակի փոփոխութիւն մը կրեց։ Պ. Սիլվէլա կը պահէ ծովային նախարարի պաշտօնը։ Նոր նախարարները այսօր իրենց երդումը ըրին։

«ԴԵՂԱՐԱՆ ՆՈՐՄԱԼ»
192 ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 192

Բերայի կեդրոնը, և «Սիթէ տը Բերա» շէնքին անկիւնը հաստատուող այս նոր դեղարանը որ դեղագործութեան արուեստին ամէն կատարելութիւններով օժտուած է, իր դեղերուն զտութեամբ, թարմութեամբ և դիւրամատչելի գիներով օգտակարապէս կը ներկայանայ կրկին հասարակութեան և իր վաղեմի յաճախորդաց։

Դեղարանին տէրը Հ. Էմիրզեան քանի մը տարիներէ ի վեր ծանօթ է իր Կ. Պոլսոյ Սուլթան Մահմուտի Դամբարանին դիմաց ունեցած մեծ դեղարանովը զոր ամբողջովին ծախած և այս նորը հիմնած է։

Դեղարանին վրայ խորհրդակցութեան սենեակ մը յարգելի բժշկաց տրամադրութեան ներքեւ դրուած է և դեղարանը մինչեւ կէս գիշեր բաց է։
512 25—25

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
[illegible] Ժ. ԲԷՉՄԱՃՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց,
Մաէրի խան, Թ. 2

Վերոյիշեալ դրամատունը ամէն տեսակ վաճառականական ու պանքայի գործառնութիւններ կ'ընէ։

Արժէթուղթեր աւանդ առնելով փոխատուութիւն։— Գաւառները և արտասահման ղրկուելիք գումարներու գանձում և առաքում։— Կտրօններու զեղչ, չէքեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի համար։—Այս դրամատան մէջ՝ ամսական 20-100 ղրշ. վճարելով կարելի է գնել՝ Օսմանեան և Հելլենական երկաթուղիի պարտաթուղթեր, Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէ, Վիլլ տը Բառի, Վիլլ տը Պրիւսէլ, Բառմա, Վիլլ տը Բառիի քառորդ թուղթեր, ևայլն, այլն։

ԱԶԴ

Օսմանեան կայսերական Պանքան 1 մարտի 1900 (Ն. Տ.) թուականէն սկսելով, հաշուէ ի հաշիւ կարգադրութեանց մասին փոխանցական (virement) դրութիւն մը պիտի գործադրէ, որով ամէն անոնք որ յիշեալ դրամատան հետ հաշիւ ունին՝ պիտի կարենան վճարումներ ընել իրարու, պարզ ստորագրութեան միջոցաւ, և առանց պէտք ունենալու հնչուն դրամի տեղափոխութեան։

Այս նպատակաւ վերոյիշեալ դրամատունը ստորեւդրեալ օրինակին համաձայն փոխանցման մուրհակներ (bons de virement) յօրինած է, զորս իրեն հետ հաշիւ ունեցողներուն տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ, և կը խնդրէ անոնցմէ յանուն հանրային շահու իրենց աջակցութիւնը ընծայել այս նորաձեւութեան կիրառման, որ մեր հրապարակին դրամական շարժումը աւելի պարզ և ապահով սահմանի մը մէջ դնելու կը ծառայէ։

Թիւ . . . . Կ. Պոլիս 19

ՏՕՄԱՐ
Դրօշմ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Փոխանցումն Վ. Օ. Լ.

Կը խնդրուի Օսմ. Կայս. Պանքային . . . .
Էֆ.ի պարտքին հաշւոյն անցընել . . . .
Օսմ. Լիրա, մեր հաշւոյն պարտական ընելով: . . . .

ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՆ ԳԻՆԻ [illegible] տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

—)(27)(—

ՆԻՔՕԼ ՄԷՅՐԱ

ԿՈՒԱՊԱՇՏ ՀՆԴԻԿՆԵՐԸ

Գ. ՄԱՍ

ՏԱՃԱՐԻՆ ՀՐԴԵՀԸ

Ա.

ԲԱԺԱԿԻՆ ՈՒ ՇՐԹՈՒՆՔԻՆ ՄԻՋԵՒ

Բայց յանկարծ գաղափար մը ծագեցաւ մտքին մէջ։

Սնտուկին հոն գտնուիլը շատ պարզ էր։

Սրբարանին մէջ հարկաւ ուրիշ լաքայէ սնտուկ մըն ալ կը գտնուէր։

Ու քրմուհին անշուշտ պարապ սնտուկ մը դրած էր արձանին տակը, հաւատացընելու համար Նիրվանականներուն թէ Սուքրիանա բնաւ գողցուած չէր անկէ և թէ տակաւին հոն կը գտնուէր։

Ու Պ. Թոքսըն կ'ուրախանար, որովհետեւ քիչ ետքը սնտուկը բանալ հարկ պիտի ըլլար՝ Սուքրիանան անկէ դուրս հանելու համար, որով երեւան պիտի ելլէր խաբէութիւնը։

Այդ միջոցին, Թիրուվալլուէր՝ ուրախ դէմքով մը ըսաւ.

—Քու բարեպաշտ ձեռքերդ կ'ընդունիմ ո՛վ Սիթա, այդ սնտուկը որուն պաշտպանութիւնը քեզի յանձնուած էր։ Այդ սնտուկը մեզի պիտի վերադարձնէ Սուքրիանան, մեր եղբայրը։ Ուրեմն յանուն Քալիի կը հրաւիրեմ քեզ որ բանաս զայն։

Քրմուհին խոնարհեցաւ և հանդիսաւոր կերպերով սկսաւ դէպի դիցուհիին արձանը առաջանալ։

Այդ պահուն՝ բոլոր Նիրվանականները, մօտաւորապէս երկու հազար հոգի, իրենց շունչը բռնած էին։ Լռութիւնը գրկած էր բովանդակ Մեհեանը։

Քրմուհին չոյտ շարժումով մը բացաւ սնտուկին կափարիչը ու մէկ կողմ քաշուեցաւ։

Եւ իսկոյն, բովանդակ մեհեանը լեցաւ ուրախութեան աղաղակով մը։

Ֆաքիրը անոր մէջն էր։

Այո՛, Սուքրիանա հոն էր, լաթերով կապկպուած, թաղուած խոր քունի մը մէջ, այդ նուիրական եօթը տարուան քունը որ նոյն օրը պիտի վերջանար։

Աղաղակները կը բարձրանային շարունակ, և ընդհանուր ոգեւորութեան մը մէջ Սուքրիանայի, Թիրուվալլուվէրի ու Սիթա քրմուհիին անունները իրարու կը խառնուէին։

Եւ այդ ուրախութեան մէջ ամէնքն ալ մոռցած էին Պ. Թոքսընը։

Բայց ամերիկացի գիտունը խելքը չէր կորսնցուցած և ուշադիր հետեւած էր տեղի ունեցածին։

Ինքն ալ առաջին ակնարկով համոզուած էր որ Ֆաքիրն է սնտուկին մէջինը։

Նոյն դէմքն էր կարծես, նոյն մարմինը՝ կապկպուած նոյն կապերով։

Բայց միւս կողմէ ալ չէր ուզեր հաւատալ։

Սուքրիանա չէր կրնար հոն ըլլալ քանի որ Բէնսօնէ զայն ծովը նետած էր Լաճոնիայի պայթելէն ետքը։

Անտարակոյս խաղ մը կը խաղային սրբարանին մէջ։

Մեղք որ խեղճ Պ. Թոքսըն կարճատես էր։

Կ'ափսոսար իր այդ բնական պակասութեան վրայ, առանց որուն թերեւս կարենար որոշակի տեսնել թէ ո՛վ էր սնտուկին մէջ երկնցած մարդը։

Իր կարծիքով խաղ մըն էր ասիկա, ամբողջ կատակերգութիւն մը՝ զոր քըրմուհին, իր անհոգութեան պատճառաւ առաջ գալիք պատասխանատուութենէն զերծ մնալու համար կը խաղար, սրբարանին մէջ նոր Սուքրիանա մը շինելով։

Օ՛հ, ապահով էր ասոր։

Երբոր Հնդիկները քիչ մը մեղմացուցին իրենց ուրախութեան աղաղակները, Պ. Թոքսըն պոռաց քահանայապետին՝ որ իրմէ քանի մը քայլ անդին կը գտնուէր.

—Թիրուվալլո՛ւվէր։

Քահանայապետը անոր դարձաւ ըսելով.

—Ի՞նչ կ'ուզես։

Եւ ականջը գիտունին բերնին մօտեցուց.

—Մտի՛կ ըրէ, շարունակեց Պ. Թոքսըն, քեզի իմացուցած էի թէ սնտուկը գողցուած է սրբարանէն և դուն հիմա զայն գտար մէջի մարդուն հետ։ Եւ սակայն, ես միշտ կը պնդեմ ըսածիս վրայ, ու պատրաստ եմ զայն հաստատելու։ Սրբարանին մէջ տեսածդ բուն իսկ լաքայէ սնտուկը չէ, ու մէջի մարդն ալ ոչ մէկ կերպով առնչութիւն ունի Սուքրիանայի հետ։

Քահանայապետը ուսերը ցնցելով բաւականացաւ. և սակայն կրկին ականջ տուաւ օտարականին որ կը շարունակէր.

—Ես հիմա, անմիջապէս պիտի տամ ըսածիս ապացոյցը։ Այն սնտուկին մէջ՝ ուր Ֆաքիրը պահած էիք, նոյն ինքն Սուքրիանայի ձեռքով գրուած պապիրոս մըն ալ կար։ Այդ պապիրոսը դրուած էր ճիշդ այն լաթին տակ՝ որ Ֆաքիրին սիրտը կը ծածկէր։ Եւ ճիշդ այդ թուղթին մէջ նշանակուած էր զայն արթնցնելու եղանակը։ Կը յիշե՞ս բոլոր ասոնք։

—Այո։

—Այդ պապիրոսը կնքուած էր կանանչ կնքամոմով և Քալիի պատկերով դրոշմուած։ Կը յիշե՞ս բոլոր ասոնք։

—Այո, կը յիշեմ։

—Պէտք է որ այս պապիրոսը սնտուկին մէջ գտնուի։ Եթէ երբեք հիմա գըտնես, այն ատեն պիտի համոզուիս թէ իմ քիչ մը առաջուան ըրած թուղթս ճշմարիտ չէր։ Եթէ երբեք չգտնես, այն ատեն ուզես չուզես պիտի հաւատաս ըսածիս։ Պիտի համոզուիս թէ բոլոր ասոնք խաղեր են և թէ մի՛ միայն ես տեղեակ եմ դիցուհիին գաղտնիքներուն։

Քանի՛ Պ. Թոքսըն կը խօսէր, այնչափ կը խռովէր Թիրուվալլուվէր։

Իրաւ է որ կը կասկածէր Պ. Թոքսընի ըսածներուն ստուգութեան վրայ, բայց միւս կողմէ ալ կը մտածէր թէ օտարականը ինչպէ՛ս կրնայ այդչափ ճըշգըրտօրէն նկարագրել պապիրոսին արտաքին ձեւը։

Քահանայապետը կը յիշէր թէ ինք իր ձեռքով դրած էր այդ Պապիրոսը՝ Սուքրիանայի. գիտէր նաեւ թէ այդ պապիրոսին մէջ նշանակուած էր Սուքրիանան արթնցնելու միջոցը։

Այս վերջինը՝ որ բոլորովին նոր փորձ մը կ'ընէր, չէր ուզած որ ամէն մարդ գիտնայ զինքն արթնցնելու եղանակը. իր զարթնումի օրը միայն պէտք է յայտնուէր ան։ Եւ ահա ճիշդ այդ պատճառով է որ պէտք տեսնուած էր պապիրոսը պատրաստելու։

Ու Թիրուվալլուվէր կը զարմանար թէ ինչպէ՛ս օտարականը կրնայ գիտնալ բոլոր այս մանրամասնութիւնները։

Ուրեմն իրա՞ւ խաղ մը կը խաղցուէր Սրբարանին մէջ։

Այդ միջոցին՝ քրմուհին անձկութեամբ կը հետեւէր երկու մարդոց խօսակցութեան։

Հակառակ զինքը բաժնող [illegible] դժուար չէր կռահել թէ պարզապէս կը դողար այդ պահուն։

Քահանայապետը որ կասկածներով պաշարուած էր արդէն, տեսաւ անոր այդ խռովքը և ալ աւելի կասկածիլ սկսաւ։

Յետոյ, լռութիւն հրամայեց ամբոխին և ըսաւ քրմուհիին.

—Սի՛թա, պատրա՞ստ ես քու պաշտօնդ շարունակելու։

Քրմուհին ինք իր վրայ ճիգ մը ընելով, գլխովը հաստատական պատասխան մը տուաւ։

Թիրուվալլուվէր շարունակեց.

—Սուքրիանա իր սրտին վրայ պէտք է կրէ պապիրոս մը։ Այդ պապիրոսը միշտ իր տե՞ղը կը գտնուի։

(Շարունակելի)

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

THE MUTUAL LIFE INSURANCE COMPANY OF NEW-YORK

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 437 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը եւ ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առաւաձեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Մ. Բ. ԼԼՕՆԱՌ, ընդհանուր գործակալ, Սուլթանիան խան, Կամուրջին մօտ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ԷՔԻԹԱՊԼ

Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութիւն կենաց

Աշխարհիս էն հարուստ եւ էն հզօրը

Տնօրէն Թուրքիոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Անանիասի խան

Ի դէպ մահու ապահովագրութիւն

Միայն 20 տարեվճարով

Մահուան պարագային տարեվճարը կը դադրի

(Vie 20 primes)

ՕՐԻՆԱԿ

Տարիք 35. գումար 100,000 ֆրանք ի դէպ մահու վճարելի

Ուրիշ ընկերութեանց Թարիֆի համաձայն տարեվճարն է	*ֆր.*	4140
Էքիթապլ ընկերութեան	»	3408
Տարեկան տարբերութիւն ի նպաստ Էքիթապլի	*ֆր.*	732
20 տարուան մէջ	»	14640
100ին 5էն բազադրեալ տոկոսով	»	25414

Այսինքն աւելի քան 6 տարեվճարի խնայողութիւն մը

Ի ՆՊԱՍՏ ԷՔԻԹԱՊԼԻ 489

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ. Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37. Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 ֆր.
1898 ի հասոյթք	84,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ժամ.	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԷՔԻՄԻՆՆ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ [illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՊԷՔՔԷՆ 524

ՏՈՔԹԷՕՐ Ց. ԱՐԱՊԵԱՆ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի Սիթէ տը Բերա, թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. եւ Ուրբ. կէս օրէն առաջ Միրքէճի դեղարան Նալպասի։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՌ ԻՕՏԷ

ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Միաս Անթիւսքօրպիւթիքի. եւ Մօտիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, ամգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիզի գնտիկները հալեցնելու եւ ախորժակը բանալու համար։ Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց եւ բոլոր դեղարանոց մէջ A.

ԻԼԱՆ ՊԱԳՐ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

(36) Ումում միքեաթիպը ասքէրիէի ճէնապը միւլիւքեանէ չակիրտան էլպիսէլէրի իլէ բիատէ վէ սիւվարի ժանտարմա զապիթան էլպիսէլէրի մէվզըը միւնագասաեա գօնուլմուշ օլտուղընտան իմալ վէ իթաեա թալիպ օլանլարըն թաքրիրը իլանտան իթիպարէն պիր հաֆթա խիթամընա գատար մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

(37) Ալաֆրանկա նալլըք Իավէճ թիմուրը գանթարը ճէտիտ 250, պէհէր գանթարը ճէտիտի 185 ղրուշ, ալաֆրանկա նալլըք Շուէտ թիմուրը գանթարը ճէտիտ 100, պէհէր գանթարը ճէտիտի 145 ղրուշ, միւթէնէվվի իպատէ խումուշագ Րուսիա թիմուրը գանթարը ճէտիտ 122, պէհէր գանթարը ճէտիտի 220 ղրուշ, լէվհա սաճ գանթարը ճէտիտ 50, պէհէր գանթարը ճէտիտի 245 ղրուշ, ճուպուգ չէլիք գանթարը ճէտիտ 5, պէհէր գանթարը ճէտիտի 350 ղրուշ։

Նիզամիէ սարաճխանէ անպարը իչէ մայթապ Փապրիգասը իչիւն միւպաեաա օլունմագ իւզրէ միւնագասաեա գօնըլան պալատէ մուրագգամէլ մըգտար պէչգալէմ թիմուր Փիյաթը մէվզուալէրի իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Նիսանը բուժմինին օն իքինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասաը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթեսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթինսի կիւնի խիւզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ 1—3

(38) Նիզամիէ խտարճէսինտէ պուլունան Փապրիգայը Հիւմայունլար իչիւն սէնէի հալիէտէ գօնթրաթօսա րապթը միւգթազի իքի խիւզ պին գանթարը ճէտիտ մաատէն քէօմիւրինին պէհէր գանթարը ճէտիտի օն տէօրթ ղրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իչպու Նիսանըն ալթընճը բէրշէմպէ կիւնի գարարը վիրիլէճէկինտէն թէնզիլ իլէ իթաեա թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Մ. ԹԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible] Զօղրաֆեանց [illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատառապ ցաւած [illegible] կը լեցնեն. [illegible]

Նորաձեւ [illegible] ատամներ կը պատրաստեն, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնք [illegible] թժշկուեցի գործերու եւ ամենակատարելագործեալ [illegible]

Տ. Գ. Ջատանեանց կ'ընդունի օրերն [illegible]

Տանօք.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՁՈՒՆԻՆՔ 11 197

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը. կ'արմէ բոլոր ցաւերը, յօդացաւը, ծալում վէրք եւն. Անհաման դեղ այտուցներու եւ կոշտի համար։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր մակագրութիւնը)։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենաճոխ Միջազգային Ընկ. ն կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բարիզ 1 եւ 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ գ'Իդալիէնի անկիւնը)։

Ջուտ փոխադարձ չահերը կը պատկանին ԸՆԿ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1ին ամբողջ վին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՄ 225 ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի 5,503,000,000ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 545 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը (բոլիս) աւելի չատ առանձնաշնորհումներ եւ առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, եւ յանձման թուականէն սկսեալ կերաշխաւորէ արհեստի. բնակութեան եւ ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն եւ մահուան ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ տարուէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ Առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունքէ անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին բրած բոլոր մասնաճճարներով, ինչպէս նաեւ ապահովագրեալ դրամագլխով եւ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնէրջ-Պատուիրակ
Պ. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ

182

Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐ

Անոնք որ պնդութեան ենթակայ են ու չեն փութար դարման մը ընել, ապահովապէս ինքզինքնին կը թունաւորեն անզգալաբար, որովհետեւ կերակուրները եթէ բնութեան օրէնքին հակառակ, օրերով ստամոքսին եւ աղիքներուն մէջ մնալով հոտին, նեխին փոխանակ մարմնոյն սնունդ մատակարարելու, թունաւոր միքրոպներ կ'արտադրեն որոնք արեան մէջ խառնուելով կամաց կամաց կը թունաւորեն զայն։ Հետեւաբար արիւնը կ'աղտոտի եւ ախորժակի պակաս, դժուարամարսութիւն, ստամոքսի տկարութիւն, գլխու ցաւ եւ պտոյտ, մելամաղձութիւն, եւն. առաջ կու գայ յաճախ պնդութիւն ունեցողներուն վրայ։ Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Ֆրանք պնդութիւնը, պասուրը եւ ասոնցմէ ծագում առած հիւանդութիւնները հիմնապէս բուժելով, չատ մը վտանգներու առաջքը առնելու նպատակով հնարած է ՏՕՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ որոնք եթէ կանոնաւոր կերպով գործածուին, ստամոքսն ու աղիքներ իրենց առողջութիւնը գտնելով կերակուրը դիւրաւ կը մարսեն ու ՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ կ'անհետի։

Տօքթ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերը կը ծախուին Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու դեղարաններուն եւ դեղի մթերանոցներուն մէջ։

479 13—26

Արտօնատէր ՔԱՐԷՃ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻՋԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա, Վօյվօտա Պանգալթեցին կից թիւ 91

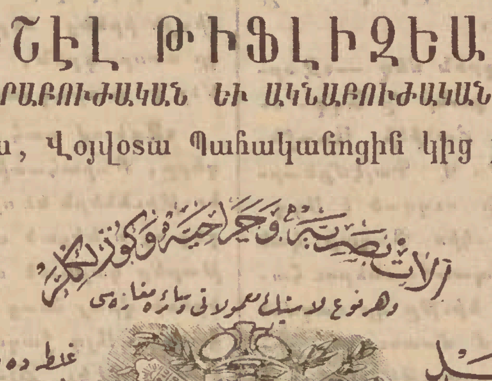

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ կ'արուժական եւ վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ եւ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ։ Կակուղ եւ կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ածուխի կապիչներ (գասըգ պաղը), ամէն տեսակ գրբերներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսգոբ), փոքր եւ մեծ մանրադիտակի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի եւայլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները չատ աժան։ Ցաճախորդք չատ գոհ պիտի մնան։

Իր անզուգականութեան պատճառաւ

ՇԱՊՕԹՕ

բերբօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բասթէօրի, Պերլինի Վիէննայի եւ Բեթերսպուրկի ախտաբանոցներուն եւ Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԳՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ՇԱՊՕԹՕՒ ԳԻՆԻ

ԲԷՊՍԻՆՆԵԱՆ ԲԷՐԹՕՆԸ

VIN CHAPOTEAUT

Բէբթօնն, որ իբր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կուտ մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէրսինի եւ կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաեւ այն անձերն, որք ունին հիւծուած առողջութիւն, սնուծիներէ նողկանք, անդ, չարքատանք, Թոքատապ, Թանչք, ուռեցք, քանդրա, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։

ՇԱՊՕԹՕ. 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, եւ բոլոր դեղարանոց մէջ։ A.

Նորիփներու մէջ ամփոփուած

ՖԷՐ ՊՐԱՎԷ

ԱՄԵՆԷՆ ազդեցիկ դեղ է ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂՆՈՒԹԻՒՆ, ՏԺԳՈՒՆՈՒԹԻՒՆ բուժելու։ Ոչ անուխոտ համ ունի, ոչ ալ հոտ. աշխարհի բոլոր բժիշկները յանձնարարեն Ֆէր Պրավէն.

Պնդութիւն չըսեր. Ակռաները չսեւցներ. Կարմ ժամանակի մէջ կուտայ Առողջութիւն, Կայտառութիւն, Ոյժ եւ Գեղեցկութիւն։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի թէ կաթիլ եւ թէ դեղահաբի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ։

COMP [illegible] RUSSE

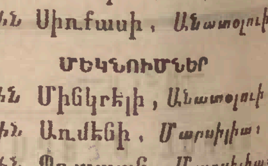

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Տարբերեան երթեւեկութիւն

	4 17	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դ	5 18	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա 10ին միջօրէէն առաջ. հաղորդակցութեամբ Աղեքսանդր. (Բորտ-Սայիտ, Յաֆա, Պէյրութ եւ Քրոս).
Ե	6 19	Օ էսա ժամը 9ին միջօրէէն առաջ
Զ	6 19	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Կէրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի
Ուր	7/20	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

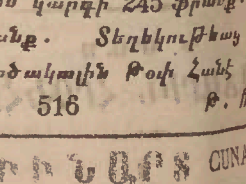

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻՅԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԵԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ապրիլ 24ին Մինկրէլի, *Մարսիլիայէն*
» 24ին Առմէնի, *Պաթումէն*
» 25ին Պուապան, *Պաթումէն*
» 30ին Սիոռֆաս, *Անատոլուի եզերքէն*

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ապրիլ 26ին Մինկրէլի, *Անատոլուի եզերք*
» 24ին Առմէնի, *Մարսիլիա*
» 25ին Պուապան, *Մարսիլիա*
Մայիս 1ին Սիոռֆաս, *Մարսիլիա*

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար. Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգ 175 ֆրանք. *Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքէօյ վրայ։* 516 *Թ. ԲՐՂՈՒ*

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնաժ	Անուանք
Ումպրիա	7718	Փօնթիա
Էթրուրիա	7718	Սամարիա
[illegible]	7301	Մարաթոն
[illegible]	7268	Ալկիա
[illegible]	5587	Մարոքքօ
[illegible]	5517	Պօթնիա
[illegible]	6309	Կարինթիա
[illegible]	4557	Բօթնիաւս
[illegible]	3168	Մարօգգօ
[illegible]	1876	Կամպրիա
[illegible]	1814	Լուզոնիա
[illegible]	4345	

Շէրպուրը շոգենաւը, նաւապետ Հար[illegible], ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն (Ն.Ն.) հոս կը սպասուի դէպի ապրիլ 20ի

ՀՈՒԼԻ եւ ՍԻԿԸՐ
Holy et Seager
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Թիւ, Քարա Մուսթաֆա փողոց։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Saxlehner, Bu
HUNYADI JÁNOS
BUDAI
HUNYADI JÁNOS
Bitterquelle

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերահռչակ համբաւ

ՁԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն եւ դեղագործներուն քով։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible]

Ընդմէջ Հուլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպաքօ	1069	Գամօ	1427	Յոգօ	1011	Մայմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	2906	Կրոատօ	1695	Մարէնկօ	2273	[illegible]	1118
Անճէլօ	1541	Գօրաօ	895	Հերօ	775	Մարջէլլօ	3709	Ցէրօ	1735
Արգօսօ	2377	Քրաօ	1511	Հիտալկօ	1581	[illegible]	3557	Սիլվիօ	1193
[illegible]	1822	Քօմինօ	937	[illegible]	3720	Միլօ	1037	Օրէրօ	1200
Բօրօտինօ	1294	Չուրօ	2288	Հօրտակօ	2860	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասօ	1328
Քամէօ	1076	Չրաքօ	1712	[illegible]	596	Մուրիլլօ	2412	Թ. Ուիլսըն	1540
[illegible]	341	[illegible]	504	[illegible]	2254	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3323
[illegible]	4481	[illegible]	2464	[illegible]	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Տէլրօ	1671	Իմպօրատօ	1523	[illegible]	1080	Օնթարիօ	4028	[illegible]	487
[illegible]	1337	Իրաքօ	1487	[illegible]	1053	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	222
Դամէօ	1244	Ծիրօ	254	[illegible]	2807	[illegible]	1837	[illegible]	1916
Դազօ	1094	[illegible]	1823	[illegible]	1700	Բօյօ	840	Չօյօ	1288
Քիրակօ	2729	[illegible]	849	Լէօ	1052	Բլաթօ	2222	[illegible]	2303
Էմէրօ	1334	[illegible]	4561	Լէքանտօ	2272	[illegible]	1863	[illegible]	1850
Դիտօ	2697	[illegible]	3066	Լիմօրնօ	1343	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1300
Քօլօրատօ	4235	[illegible]	1248	Լորէնզօ	3191	[illegible]	1789		

Իտրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 6ին եւ 20ին հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՁՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377